

Debreceni Egyetem
Informatikai Kar

**KÖZÖSSÉGI PORTÁLOK ÉS A DINAMIKUS
WEB KAPCSOLATA**

Témavezető:

Dr. Rutkovszky Edéné

egyetemi tanársegéd

Készítette:

Lóránt Miklós

programozó matematikus

Debrecen, 2007

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	1
Bevezetés.....	3
Mi is az a portál?.....	4
Portáltopológia.....	6
Portálépítő szoftverek	7
CleverPath Portál – portálok gyorsan és okosan	8
A CleverPath Portal legfontosabb tulajdonságai	9
CMS rendszerek (Content Management System – Tartalomkezelő rendszer).....	10
A Drupal rendszer bemutatása.....	11
A Drupal rendszer fontosabb tulajdonságai:	12
Joomla! rendszer bemutatása.....	13
A Joomla! minimális rendszerkövetelményei	15
Az AppServer telepítése.....	17
A Joomla! rendszer telepítése (böngészőből).....	21
A Joomla! rendszer részletes bemutatása.....	26
Az adminisztrációs felület bemutatása.....	27
Menüsáv:	28
Információs sáv:.....	29
Vezérlőpult lehetőségei:	30
Munkafelület:.....	31
Manager.....	31
Média kezelő.....	32
Menükezelő.....	33
Tartalomkezelő	34
Szekció kezelő	35
Kategória kezelő	36
Tartalmi elem kezelő.....	37
Statikus tartalom kezelő	43
Főoldal kezelő.....	43
Archívumkezelő.....	44
Oldallekérések	44
Administrator.....	44
Lomtár kezelő	45
Felhasználó kezelő	46
Menü kezelő.....	48
Komponenskezelő.....	49
Telepített komponensek és beállításaik.....	50
Modulkezelő	53
Mambotok.....	54
Super Administrator.....	56
Általános beállítások	57
Nyelvkezelő	59
Sablonok kezelése	60
Üzenetek	62
Rendszer	63

Sablonkészítés a Joomla! – hoz	64
Portál készítése a Joomla! – val.....	69
Elvárások a portállal szemben	69
A felhasználók lehetőségei	70
A portál telepítése egy webhelyre	74
Összefoglalás	77
Ábrajegyzék.....	79
Irodalomjegyzék:	81

Bevezetés

Manapság az internetnek egyre nagyobb a jelentősége, jelen van az élet minden területén. Egyre szélesebb körben terjedt el, és nem csak a nagyvállalatok, cégek, intézmények kiváltsága az internetkapcsolat. A kezdetekben természetes volt, hogy egy honlap több száz, statikus HTML oldalból állt. Megvolt ennek is az előnye, mivel könnyen, egyszerűen lehetett őket létrehozni. Ellenben a módosításuk, karbantartásuk nehézkes volt és sokszor annyi időt vett igénybe, mint magának az oldalnak a létrehozása.

Manapság az egyre növekvő igényeket és főleg a folytonos változás, aktualitás igényeit már nem lehet HTML nyelven írt oldalakkal megoldani, és önmagában egy dinamikus oldalat előállító nyelv, mint a PHP használata is kevés hozzá. A megvalósításhoz mindenképpen szükség van az adatok tárolására is egy adatbázisszerveren. Ezek nélkül nehézkes az interaktivitás és az egyre inkább népszerű portál jelleg megvalósítása.

Megjelent az internetre épülő gazdaság, ami napról-napra nagyobb távlatokat nyújt. A fejlett országok kormányzatai egyre tudatosabb stratégiával támogatják az internet fejlődését. Az elektronikus kereskedelem kezd húzóágazattá válni.

Szakedolgozatom célja az, hogy egy képet kapjak arról mit is takar napjainkban a portál szó, kinek milyen jelentés társulhat a szóhoz. Szeretném megismerni és ismertetni a felépítésüket; azt, hogy hogyan alakultak ki és mi vezetett a sikerükhöz, mivel egyre inkább jellemző, hogy nem weblapokat, hanem portálokat készít mindenki. Ennek kapcsán egyre több portálépítő szoftver került forgalomba. Léteznek a nagy szoftvergyártó cégek által készített, „fizetős” változatok, valamint számos, ingyenesen letölthető és terjeszthető változat is. Ez utóbbiak fejlesztéséről a sok felhasználó és fejlesztő gondoskodik. Céloom még ezen rendszerek egy – egy képviselőjének bemutatása, és az ingyenes rendszerek közül a Joomla! rendszer részletes bemutatása.

Mi is az a portál?

Nehéz rá pontos definíciót adni. Magát a szót igen széles körben használják és mindenki számára mást jelent.

A legismertebb jelentése: kapu, porta. Eredetileg a portálok ezt a funkciót látták el. Ha valaki – legyen az akár egy kezdő felhasználó – leült egy internetkapcsolattal rendelkező számítógép elé, és szeretett volna egy képet kapni az internetről, a lehetőségeiről, vagy éppen nem volt még semmi elképzelése, hol találhatja meg amit keres, egy portál segítséget nyújtott az induláshoz. Más megközelítésben lehet egy olyan oldal, amelyen megtalálhatóak a mindennapi munkájához, vagy éppen az érdeklődéséhez, szórakozáshoz szükséges dolgok. Egy portál akkor jó, ha leköt, szórakoztat, eligazít a weben való böngészéskor.

Igen hasznos, mert jó, ha van egy oldalunk az internetes kirándulásunkhoz, ahonnan el tudunk indulni, és az sem hátrány, ha mindent meg tudunk találni egy helyen.

A portálok tartalma dinamikusan változik, az adott téma köré csoportosult emberek fejlesztik, változtatják, bővítik azt. Ebben a folyamatos bővítésben, frissülésben van a hatékonyságának a lényege, hogy az érdeklődők, felhasználók ugyanabban a környezetben találják meg mindig a számukra fontos újabb és újabb információkat. Ugyanakkor van egy másik jelentős szerepe a portáloknak: a közösségformálás. Egybegyűjtik az egy téma iránt érdeklődőket, azzal foglalkozókat. Ez nagyon régi jelenség az internet használói között, de az ebben rejlő lehetőségek kiaknázására csak nem olyan régen jöttek rá.

A portálok kapcsán azonban megjelenik az „üzleti szempont” is, reklám képében, és ez úgy tud érvényesülni, ha minél többet maradunk egy adott portál hatáskörén belül. Ennek érdekében igyekeznek minél több szolgáltatást nyújtani, hogy kielégítsék a látogatók igényeit, tehát rendelkeznek szótár funkcióval, megnézhetjük rajta a valutaárat, időjárás-előrejelzést, TV-műsort, horoszkópot, de rendelkeznek közösség-szervező tulajdonságokkal is: fórum, levelezés, csevegés. Elképzelhető még internetes játék, akár áruház vagy árverés is. Tulajdonképpen bármi lehet, ami növeli az oldal látogatottságát.

Egy jól összeállított portálkörnyezetből ki sem kell mozdulnia a felhasználónak, mivel megkap mindent, amire igénye van. A portálok másik fontos jellemzője, hogy rendelkeznek a

linkjeik egy kereshető gyűjteményével. A sokoldalúság jól tesz a látogatottságnak, ugyanis nem a főoldal, hanem az összes oldal forgalmát vetik össze és ilyenkor már elég sokat nyomhatnak a latban az előbb említett tulajdonságok.

Magyarországon az on-line reklámköltségek legjava (kb. 70%) a portálokra irányul. Éppen ezért nem véletlen, hogy egyre több ilyen jellegű oldal indul, pedig már elemzők szerint így is telített a piac. Mégis egyre többen versenyeznek a látogatókért és a látogatottságért.

A mai portálok kialakulása a régebben „ugródeszkaként” emlegetett keresőkhöz vezethető vissza. A probléma csak az volt, hogy a felhasználó keresett, talált, majd továbbment, így más oldalnak hozott reklámbevételt. Ez vezetett oda, hogy a keresőoldalak elkezdtek plusz–szolgáltatásokat nyújtani annak érdekében, hogy a felhasználó minél tovább maradjon a domain-en belül, minél több bevételt termelve ezzel az adott oldalnak. Érdekes, hogy Magyarországon fordítva zajlott le ez a folyamat, vagy lépéseiben máshogyan: a Matávnet előbb töltött fel tartalmat a webre, mint keresőrendszert.

A portálokon legtöbb esetben ugyanazokat a funkciókat, szolgáltatásokat találjuk, különbség leginkább a felhasználók közösségében van. Általában az érdeklődési körhöz kötődik a látogatók közös vonása, ami lehet éppen zenei, vagy bármilyen érzelmileg motivált dolog. A magyar portálközösségekben mintha nagyobb szerepe lenne a személyességnek, az érzelmi kötődésnek. Jó példa erre az első hazai portál, az Internettó. Ez egyben az első internetes újság is volt. 1995 augusztusában indult. A site köré nagyon hamar egy, az oldalt meghatározó „Törzsasztal” szerveződött, amely most az Index hasonló fórumain tevékenykedik. A portált fémjelző emberek jelentőségét bizonyítja, hogy miután kiváltak a lap szerkesztéséből, a törzsközönség teljes egészében követte őket az Index oldalaira, majd kis késéssel a „light” felhasználók is. Így az Index nézettsége nagyságrendekkel nagyobb lett az Internettóénál.

Az első testre szabható portál az Elender Online (EOL) volt, amely 1999 augusztusában kezdte meg a működését.

Néhány ismertebb hazai portál:

Datenet (1998) www.datanet.hu, Hunnia (1999) www.hunnia.hu, Index (1999)

www.index.hu, Internettó (1995) www.internetto.hu, Infostart (1999) www.infostart.hu, Kapu (1999) www.kapu.hu, Lyss (1999) www.lyss.hu, Netkapu (1999) www.netlap.hu, Origo (1998) www.origo.hu, Prim (1998) www.prim.hu, Startlap (1999) www.startlap.hu, STOP! (1999) www.stop.hu, ...

A Forrester Research szakértői úgy látják, hogy az általános portálok közül csak a legnagyobbaknak van esélye a hosszú távú túlélésre. Az általános portálokkal ellentétben viszont szép reményekkel nézhetnek szembe az egy-egy témára szakosodott webhelyek. Előnyük, hogy rajtuk keresztül célzottan érhetőek el a megfelelő felhasználói csoportok. Míg a portálokon szétszóródik a figyelem, a gyakorlottabb internetezők sokszor el is kerülik őket, a tematikus oldalakra gyakrabban visszatérnek és több időt töltenek ott.

Más nézőpontok szerint túl sok a magyarországi portál, aminek oka leginkább az, hogy divat portált üzemeltetni. Elemzők szerint az ideális portállétszám maximum tíz lenne hazánkban.

Portálotopológia

Egy portál kezdőoldala általában egy, legfeljebb két képernyőn el kell, hogy férjen.

A portálok három fő típusát különböztetjük meg:

- Horizontális portálok (általános célú, „full service”, HEP): általános célú portálok. Történetileg a legismertebb és legsikeresebb keresőrendszerek köré épülve jelentek meg. Különböző területeken és széleskörűen ölelik fel a témákat. Széles körű információanyaggal rendelkeznek, de a rajtuk megjelenő információ jóval kevesebb és kevésbé megbízható, mint vertikális társaik esetében. Egyes szakértők szerint a következő minimumkövetelményeket kell teljesíteni egy horizontális portálnak: hírek, e – mail, chat, időjárás jelentés, sport, térképek. Ide sorolhatjuk még a nemzeti portálokat, melyek nyelvterülethez vagy országhoz kötött portálok. Általában a nagy nemzetközi portáloknak mind megtalálhatóak a helyi, testre szabott változatai is (angol, német, spanyol, olasz, francia, stb.).
- Vertikális portálok (VEP vagy VORTAL): melyek egy szakma, érdeklődési terület köré csoportosulnak. Az egy témára való berendezkedést szigorúan be is tartják, így jóval részletesebben, behatóbban tudnak foglalkozni vele. Ennek következménye,

hogy csak egy szűkebb közönséghez szólnak az információk, amik sokkal megbízhatóbbak, mint a horizontális társaikon megtalálhatóak. A látogatottságuk is alacsonyabb – általában. Ilyenek például a zenei, mp3-, sport, üzleti, utazási vagy helyi, városi stb. portálok. Nevezhetjük őket egyedi szolgáltatásokkal ellátott tematikus site-nak is.

- Vállalati portálok, melyek az intranetnek is megfeleltethetőek. Lényegében olyan információs oldalak, melyek lehetővé teszik a vállalatoknak, hogy összegyűjtsék és tárolják a már meglévő információikat, tapasztalataikat. Valamint elérhetővé teszik ezt a vállalat munkatársai számára, akik a később megszerzett tapasztalataikkal, szaktudásukkal bővíthetik ezt. Ugyanakkor fontos, hogy az információ nem csak a belső körben megszerzett információt jelenti, hanem a vállalaton kívüli rendszerekből is jöhet, vagyis a vállalati portál általában magában foglal egy publikus portált is valamint az extranetet.

Portálépítő szoftverek

Olyan termékek, melyek a portálok készítését teszik lehetővé mindenki számára, kezdve az egyszerű felhasználóktól a szakemberekig, programozókig. Segítségükkel néhány nap alatt, színvonalas portálok építhetők, sokszor komolyabb programozási tudás nélkül. Felmérések szerint egy vállalat átlagosan 3–6 hónapot szán a portál kialakítására. Az elkészítendő portálokkal kapcsolatban a felmerülő igényekre az alábbiak a jellemzők: a megkérdezettek 36,8 %-a a keresőmotort, a 32%-a a profi dokumentumkezelő rendszerekkel való integrálhatóságot tartja a legfontosabbnak. Az elvárt közösségi funkciók közül a dokumentumtárat és a projektmenedzsment funkciót tartották a legfontosabbnak. Személyes funkciók közül leginkább a személyre szabható felületet, valamint az elektronikus levelezést tartják fontosnak a felhasználók.

A szoftverek két csoportba sorolhatóak: a „fizetős” valamint az „ingyenes” termékek.

Az előbbiek valamely nagy szoftvergyártó cég nevéhez fűződnek (BEA, Computer Associates, IBM, Microsoft, Oracle, Sense/Net, Sun Microsystem, stb.). Ezek általában a „build-a-portal” koncepció felől közelítenek, azaz portálfejlesztő keretrendszereket adnak.

Az utóbbiakat bárki fejlesztheti, mivel nyílt forráskódúak, szabadon beszerezhetőek, terjeszthetőek.

Az első csoportba tartozók közül a Computer Associates CleverPath Portál nevű termékét, míg az ingyenes rendszerek közül a Drupalt és a Joomla!-t szeretném bemutatni, ez utóbbit részletesen is.

CleverPath Portál – portálok gyorsan és okosan

A CleverPath Portál a legfrissebb változata az általában „Eureka:Portal” néven is emlegetett Jasmin Portálnak. A terméket eredetileg az Information Advantage fejlesztette, majd a céget a Computer Associates International (CA) felvásárolta.

Az Information Advantage a kezdet kezdetén (1983) a Metaphor vállalathoz tartozott. Kliens – szerver alapú, grafikus felhasználói felülettel rendelkező rendszereket fejlesztettek. Amikor az IBM 1990 – ben felvásárolta a céget, kivált belőle egy rész – a Metaphor Consulting Group – és Information Advantage néven működött tovább.

Az első saját termékük az AXSYS volt, ez 1992 – ben jelent meg a piacon. Ebből fejlesztették ki 1994 – re a DecisionSuite rendszert. Egy komponense, amit WebOLAP néven emlegettek, sok hasznos lehetőséget kínált az Internet és Intranet felhasználóknak. 1996 – ra ebből fejlődött ki a WebOLAP Content Server, a Red Brick adattárházra támaszkodva.

Majd a tapasztalatok egyesítését tartalmazva megjelent az Eureka terméksorozat (Eureka:Portal, Jasmine Portál és jelenleg a CleverPath Portal).

A CleverPath Portál első verziója, amit a CA fejlesztett még Jasmin Portal 2.5 néven jelent meg 2000. október közepén. A CleverPath névről 2001. november óta beszélhetünk, amikor is megjelent a 3.5 – ös verzió.

A Computer Associates már több éve jelen van Magyarországon, az első iroda Budapesten 1996-ban nyílt meg.

A Computer Associates International (CA) a világ harmadik legnagyobb független szoftvergyártó vállalata. A CleverPath Portal-ja egy Java-alapú portálépítő szoftver, első volt a platformfüggetlenek között. Segítségével személyre szabható, interaktív, többféle modellt ötvöző (B2B, B2C, B2E) portál készíthető néhány nap leforgása alatt. Egy könnyen kezelhető, konszolidált arculat alakítható ki, ahol az információkat, adatokat biztonsággal publikálhatjuk a weben. Megoldásai egyszerűsítik a dinamikusan változó, személyes

igényeknek megfelelő tartalom eljuttatását a felhasználókhhoz.

A CleverPath Portal legfontosabb tulajdonságai

- többféle munkalap, melyek személyre szabhatóak a „drag and drop” technikával
- együttműködést segítő eszközök a közös és hatékony munka támogatására
 - vitafórum, videokonferencia (pl.: NetMeeting)
 - e-mail (MS Outlook)
 - naptár és feladatütemező
 - sürgős üzenetek, azonnali üzenetküldés (pl.: AOL, MSN)
- tartalomkezelés
 - lehetőség a saját tartalom publikálására
 - kötelező megjelenítés
 - ütemezett hozzáférés
 - e-mail értesítés
 - egyéni érdeklődés rögzítése (My interest)
 - hozzáférési jog szabályozás
 - tartalom adminisztráció, verziókezelés
 - csatornák
 - MS Word, Acrobat PDF dokumentumok, prezentációk, stb. feltöltése
 - médiafájlok kezelése (videó, audio, képek, stb.)
- alkalmazás és adatintegráció
 - többféle adatbázis támogatása (Oracle, SQL szerver, Microsoft Exchange Server)
 - modulok, portletek kezelése
 - e-mail rendszerek támogatása
 - strukturálatlan webtartalom kezelése
 - dokumentumok, multimédia – anyagok kezelése
- biztonság
 - egyszeres bejelentkezés (Single Sign On, az eTrust Web SSO integrálásával)
 - szinkronizálható a meglévő autentikációs és könyvtárrendszerekkel
 - többszintű biztonsági réteg
 - hatékony titkosítás és aláírás ellenőrzés

- hatékony és testre szabható
 - többféle operációs rendszer támogatása (MS Windows. NT/2000/XP, Red Hat Linux, Sun Solaris, IBM AIX, HP-UX, stb.)
 - többféle web szerveret támogat
 - többféle web böngészővel működik
 - téma és kulcsszó szerint is kereshető sugórendszer
 - sokféle, testre szabható sablon
 - keresési eredmények mentése
 - különböző nyelvek támogatása (angol, francia, német, olasz, spanyol, japán, koreai, magyar, stb.)
- adminisztráció
 - tartalom – adminisztráció
 - rendszer – adminisztráció
 - automatikus regisztráció
 - webes, távoli adminisztráció
 - lehetőség a kezdeti állapot visszaállítására
 - vezeték nélküli hozzáférés támogatása
- folyamatos fejlesztés
 - jól definiált XML API
 - integrált fejlesztői környezet

CMS rendszerek (Content Management System – Tartalomkezelő rendszer)

A CMS rendszerek a „még nem portál, de már nem egyszerű weboldal” kategóriájába tartoznak. Jellemzőjük, hogy általában egyszerűek, működésük könnyen elsajátítható. A CMS rendszerek létrejöttét a dinamikus weboldalak létrehozásának megkönnyítése hívta életre. Az alkalmazás jellegéből adódik, hogy a weboldal hamar elkészül, és egyszerű rajta a publikáció. Ez nagy előnyt jelent, mivel a publikálni kívánt információ előállítója valószínűleg nem rendelkezik programozási ismeretekkel, viszont általában az már igaz, hogy szakértő(nek mondható) az adott témában. Ezen rendszerek segítségével viszont leegyszerűsödik a honlapok karbantartása, az új információ megjelenítése. Egy jól telepített és beállított CMS

rendszerben a tartalom frissítéséhez a legtöbb esetben elég egy web-böngésző, valamint elégségesek az általános felhasználói ismeretek. CMS rendszerek segítségével kis- és középvállalatok, magánszemélyek, közösségek honlapjait hozhatjuk létre, de olykor speciális célokra is használhatóak. Jelenleg igen sok tartalomkezelő rendszer létezik, melyek szabadon letölthetőek és használhatóak. Ezek köré a világ több országából származó felhasználó és egyben fejlesztő csoportok szerveződtek, melyek biztosítják ezen rendszerek további fejlődését.

Az ingyenes rendszerek közül a Drupalt és a Joomla!-t szeretném kiemelni, ez utóbbit pedig részletesen bemutatom.

A legtöbb tartalomkezelő rendszerre általánosan jellemző, hogy platformfüggetlen. Azonban szinte elengedhetetlen, hogy legyen a számítógépünkön megfelelő PHP fordító.

A Drupal rendszer bemutatása

A Drupal 2001. január 15 – én kezdte meg nyílt működését, amikor Dries Buytaert publikálta első verzióját az interneten. Azóta nagy fejlődésen ment keresztül és széles körben használt, népszerű tartalomkezelő rendszerré vált. A készítőik nagy hangsúlyt fektettek a szabványoknak megfelelő rendszer készítésére. Ennek érdekében a rendszerrel szállított megjelenéshez XHTML formátumot használnak, leggyakrabban táblázatmentes, CSS formázással. Továbbá az alaprendszer támogatja az XML-RPC üzenetküldést és fogadást, RSS csatornák feldolgozását és rugalmas előállítását, OPML összefoglaló állományt generál, támogatja az RSD és az RSS Autodiscovery szabványokat. Nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy egy könnyen kezelhető felületet alakítsanak ki. Az oldalak kialakításánál figyelembe vették a keresőoldalak és a képernyőprogramok igényeit is. Az alaprendszer számos modult tartalmaz, melyek testreszabásával igényeinknek megfelelő webhely kialakítását teszik lehetővé. Nem csak a tartalom, a kinézet megvalósításához is több lehetőséget kínál a Drupal „sminkrendszere”. Lehetőségünk van új sminket (stílust) építeni meglévő sminkre, új sminket írni egy sablonkezelő (leggyakrabban a PHP Template) segítségével, vagy közvetlenül a Drupal smink függvényeivel PHP alapokon.

A Drupal rendszer a következő funkciókat hivatott betölteni:

- Tartalomkezelő rendszer (Content Management System – CMS)

- Tartalomkezelő keretrendszer (Content Management Framework CMF)
- Web alkalmazás fejlesztő keretrendszer (Web Application Framework WAF)

Mind a Drupal motorra, mind a közösség hozzájárulásaira követelményként meghatározott a GNU GPL licenc alkalmazása.

Az alapsomag letölthető a <http://ftp.osuosl.org/pub/drupal/files/projects/drupal-5.0.tar.gz> címről, illetve a magyar fordítás az <http://drupal.hu/forditas/forditasdrupalhu/forditas/hu-5.0.tar.gz> címről.

A Drupal rendszer fontosabb tulajdonságai:

- együttműködést segítő eszközök a közös és hatékony munka támogatására
 - közösségi könyv
 - vitafórumok
- tartalomkezelés
 - sokféle beépített tartalmi típus (fórum, blog, szavazás, stb.)
 - saját tartalom létrehozása
 - többféle beviteli lehetőség (HTML, szűrt HTML, BBCode, Textile stb.)
 - tartalom változásainak kezelése
 - indexelt keresés
 - linkek a rendszer által felügyelt tartalomhoz
 - tartalom rendszerezés (taxonómia, szabad címkézés)
 - szálkövető hozzászólások
- alkalmazás és adatintegráció
 - többféle adatbázist támogat (bár leginkább MySQL)
 - kiegészítő modulok (drupal.org)
- biztonság
 - felhasználó azonosítás
 - felhasználói csoportok
 - tartalom szintű jogosultság kezelés
- hatékonyság és testreszabhatóság
 - többféle web-szerver támogat
 - webes felületű telepítő
 - átmeneti tár

- smink kezelés
- testre szabható sablon
- blokkok szabad elhelyezése
- különböző nyelvek támogatása (Internationalization (i18n) vagy a Localier kiegészítő modulokkal)
- dinamikus űrlapok
- adminisztráció
 - web alapú adminisztráció
 - naplózás és jelentéskészítés
 - lehetőség a folyamatok időzítésére
 - „karbantartás miatt zárva”
- terméktámogatás
 - kézikönyv, súgó
 - közösségi támogatás
 - professzionális terméktámogatás

Joomla! rendszer bemutatása

A Joomla! egy ingyenes tartalomkezelő rendszer, amit ugyanazok a programozók készítettek mint a díjnyertes Mambo-t is. A Mambo napjaink egyik legjobb, ingyenesen elérhető, nyílt forráskódú tartalomkezelő rendszere. Egyszerű kezelhetőség jellemző rá, segítségével szinte bárki készíthet egyszerűbb honlapot. Ugyanakkor nagyobb méretű, kereskedelmi honlapok motorjaként is megállja a helyét.

Előnye, hogy könnyű használni, egyszerű az adminisztrációs felülete, rugalmasan változtatható a grafika, a sablonok használatának segítségével és könnyű a honlap tartalmát módosítani.

A két rendszer majdnem ugyanaz, mivel a Joomla! a Mambo újabb verziójának tekinthető. Az is bizonyítja ezt, hogy a legutóbbi Mambo rendszerhez való kiegészítők többsége telepíthető a Joomla!-ra is. A Joomla! szó a szuhaéli eredetű, kiejtése: "Jumla", jelentése: "mindenki együtt" vagy "egy egészként".

A rendszert az egész világon használják, hiszen alkalmas egyszerű és személyes honlapok, cégek portáljai készítésére.

Néhány pontosabb említés a termék honlapjáról:

- céges weboldalak vagy portálok
- on-line kereskedelem
- kisebb üzleti weboldalak
- non-profit szervezeti weboldalak
- kormányzati alkalmazások
- testületi intranetek és extranetek
- iskolák és templomok weboldalai
- személyes vagy családi honlapok
- közösség alapú portálok
- magazinok és újságok
- a lehetőségek határtalanok

A Joomla! igazából három felhasználói csoportot céloz meg.

Az első azon egyszerűbb felhasználók csoportja, akik nem rendelkeznek programozási ismeretekkel. Az alapsomag úgy lett kialakítva, hogy számukra is megoldható feladat legyen a telepítés. Továbbá egyre több, Joomla!-val foglalkozó közösség van az interneten, (jelenlegi szám: 19000 tag, csak Magyarországon) ahol a fejlesztők és a felhasználók segítik egymást a fórumokon. Egy telepített és jól beállított oldalon már nagyon egyszerű egy új tartalmi elem publikálása.

A következő azon felhasználók csoportja, akik nem elégszenek meg azzal, hogy csak tartalmi módosításokkal élhessenek. Nekik szól a számtalan bővítmény. Az ide tartozó felhasználók már nemcsak telepítik és tartalmilag módosítják az oldalakat, hanem a bővítmények segítségével új funkcióval is ellátják azt.

Az elérhető bővítmények főbb csoportjai:

- dinamikus űrlapépítők
- dokumentum – kezelés
- kép- és multimédia- galériák
- e-commerce és bevásárlórendszerek
- fórumok és chat szoftverek
- naptárak
- blog szoftver

- szervezési szolgáltatások
- e-mail hírlevelek
- adatgyűjtési és jelentési eszközök
- banner hirdető rendszerek
- feliratkozási szolgáltatások
- és még sok más...

A harmadik csoportot azok a felhasználók jelentik, akik igényeinek nem felel meg, vagy éppen nem elég a Joomla! alrendszer vagy a bővítmények nyújtotta lehetőségek. Nekik a fejlesztők a Joomla! keretrendszerét használva elkészíthetik a megfelelő bővítményt. Ezt a fejlesztést akár egy „külső” fejlesztő végzi, akár egy, a rendszer belső köreibben mozgó szakember, mivel a Joomla! nyílt platformú keretrendszerével szerkeszt, ami egy, így nem köti fejlesztőhöz vagy tulajdonoshoz a kifejlesztett komponenst. Számukra rendelkezésre áll egy fejlesztői kézikönyv is.

A keretrendszert használva a fejlesztők könnyen készíthetnek például:

- integrált e-kereskedelem rendszereket
- hír szolgáltatás (RSS)
- egyedi termékkatalógusokat
- komplex céges könyvtárakat
- rendelési rendszereket
- kommunikációs eszközöket
- illetve bármilyen, teljesen egyedi igényeknek megfelelő alkalmazást

Tehát a Joomla! rendszer ugyanazokat a funkciókat képes betölteni, mint az előbb leírt Drupal rendszer, vagyis használható tartalomkezelő rendszernek, tartalomkezelő keretrendszernek illetve Web alkalmazás fejlesztő keretrendszernek.

A Joomla! minimális rendszerkövetelményei

Különböző operációs rendszereken tud működni (Linux, Free BSD, Mac OS X és Windows NT/2000/XP) ugyanakkor megfelelő egy Apache webserver, PHP és MySQL támogatással.

Apache 1.13.19 vagy magasabb – manapság a legelterjedtebb, nyílt forráskódú webszerver, melynek különböző változatai különböző operációs rendszereken futnak.

A Joomla! a böngészők tekintetében saját ajánlása szerint a következőket vallja:

„használható a legismertebb böngészőkkel: Internet Explorer (5.5 verziótól), Netscape és Mozilla. Ezek a böngészők teljes mértékben ki tudják használni a Joomla! adminisztrációs felületének előnyeit.”

Saját tapasztalataim azonban azt igazolják, hogy a böngészők többsége nem megfelelő módon kezeli a szabványokat, főleg a CSS által biztosított megjelenést. Ez azért sajnálatos, mert miközben akár az egyszerű honlapoknál, akár a nagyobb üzleti portáloknál törekszünk a szabványos megjelenítésre, a legfontosabb eszközök, amik mindezek megtekintéséért felelősek, figyelmen kívül hagyják a törekvéseket. Leginkább a Microsoft Internet Explorer 6 ilyen, ez különböző frissítésekkel próbálta követni a változásokat és szabványosításokat. Ígéretük szerint a 7-es verzió megfelelő CSS kezeléssel fog rendelkezni. Szabványos megjelenítés szempontjából jelenleg talán az egyik legjobb választás a Mozilla Firefox böngészője.

PHP 4.2.X, vagy magasabb verzió. Ez egy fordítóprogram, ami lehetővé teszi a PHP nyelven írt programok működtetését.

A PHP egy HTML kódba ágyazható szerveroldali script nyelv. Születésekor, ami 1994 – re tehető, csupán egy makrókészlet volt, ami csak néhány egyszerűbb feladat ellátására volt alkalmas. A neve is innen ered: Personal Home Page Tools. A nyelv népszerűsége azonban folyamatosan nőtt, a NetCraft elemző cég felmérése szerint 2000 februárjában 1,4 millió kiszolgálón használták és ez a szám októberre 3,3 millióra növekedett. A PHP rövidítés jelenleg hivatalosan a Hypertext Preprocessort takarja.

A PHP legfontosabb lehetőségei:

- **rugalmas változóhasználat:** a változók típusa nincs mereven rögzítve, azokat a program futása közben a PHP környezettől függően állapítja meg, és lehetőségünk van azok megváltoztatására is
- **külső változók használata:** HTML oldalak űrlapjaiból meghívott PHP oldalak az űrlap változóit egyszerűen, nevükre történő hivatkozással érhetik el és használhatják
- **hatékony fájlkezelés:** mindenféle fájl kezelésére alkalmas és a velük kapcsolatos munkát különböző fájl- és könyvtárkezelő függvények könnyítik meg

- **fájlfeltöltés kezelése:** lehetőség van a fájlok feltöltésére a felhasználó gépéről a PHP programot futtató szerverre a böngészőből, ha ez engedélyezve van az adott szerveren
- **más weboldalak kezelése:** lehetőségünk van webcímek megnyitására, gyakorlatilag a helyi fájlok megnyitásával azonos módon
- **adatbázisok elérése:** a PHP egyik legjobb tulajdonsága, hogy igen sokféle adatbázissal tud együtt dolgozni (többek között MySQL, mSQL, dBase, Oracle, Sybase, PostgreSQL, Ingres)

MySQL 3.23.X vagy magasabb verzió – egy többfelhasználós, többszálú SQL alapú relációs adatbázis – kezelő szerver.

Az AppServer telepítése

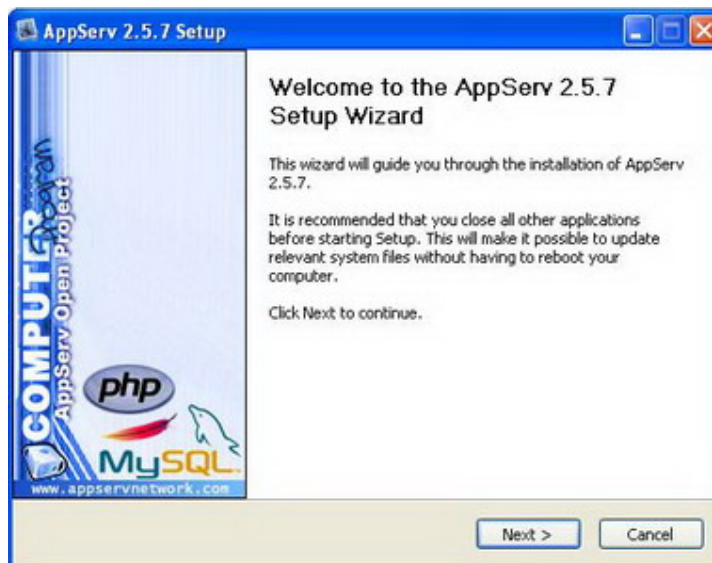
Ahhoz, hogy a fenti feltételek a fejlesztéshez is biztosítva legyenek a localhost-on, legegyszerűbb az AppServer nevű program telepítése. Előnye, hogy a programok összehangolt, helyes működéséhez csak minimális konfigurálásra van szükség a telepítés során. A dolgozat írása során én a 2.5.7 – es verziót használtam. Ez tartalmazza az Apache szerver 2.2.3 verzióját, a PHP 5.1.6 verzióját, a MySQL 5.0.24 verzióját illetve a php MyAdmin 2.9.0.2 verzióját. Ez egy grafikus felület, amely segítséget nyújt az adatbázisok kezeléséhez. Módosítani, valamint lekérdezni tudjuk a MySQL adatbázisok tartalmát, illetve létrehozhatunk vele új adatbázisokat és adatbázistáblákat.

A program ingyenesen letölthető a következő címről:

http://sourceforge.net/project/downloading.php?groupname=appserv&filename=appserv-win32-2.5.7.exe&use_mirror=heanet

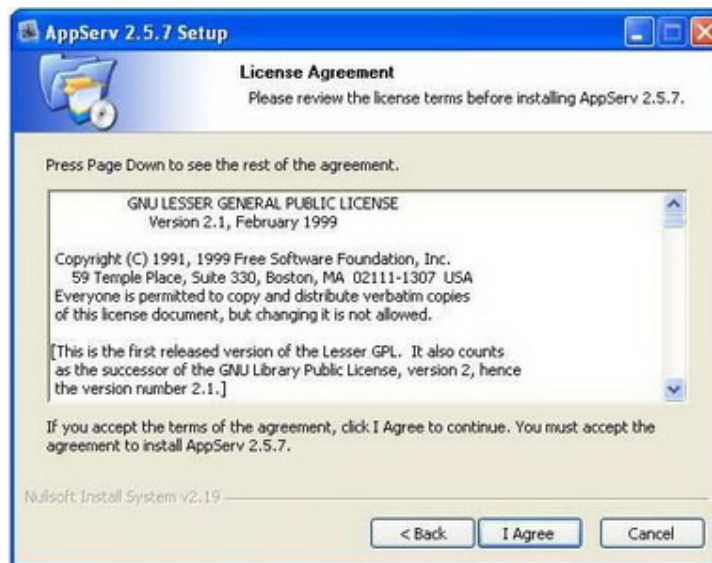
A telepítés lépései a következők:

Miután elindítottuk a telepítőprogramot, az 1. ábrán látható kép fogad minket, melyről a „Next” gomb megnyomásával tudunk továbbhaladni.

1. ábra: Az AppServ telepítésének első lépése

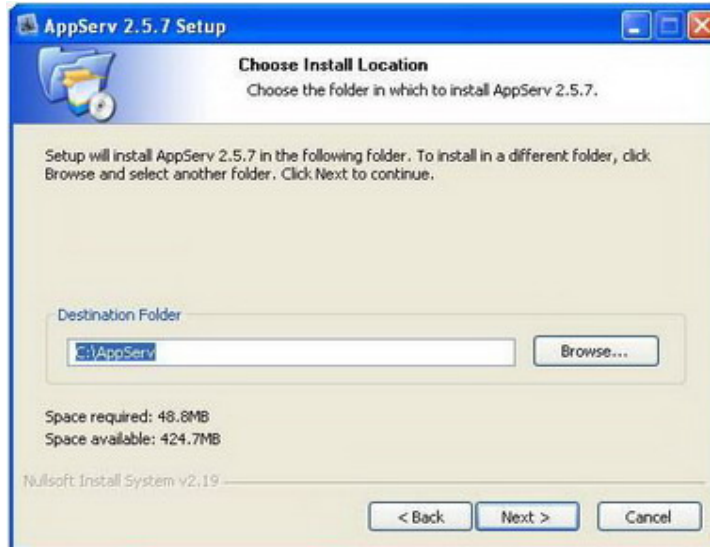
Ezután a felhasználási feltételekhez jutunk. Ezt a 2. ábrán láthatjuk.

2. ábra: Az AppServ telepítésének második lépése

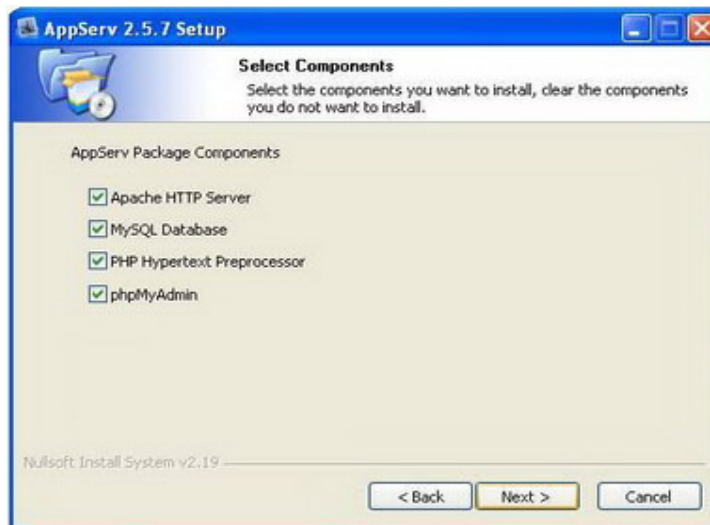
Ezek elolvasása és elfogadása után ismételten a „Next” gombbal jutunk tovább, az eredményt a 3. ábrán láthatjuk.

Az így kapott ablakban a telepítés célkönyvtárát kell megadni, ahová a programcsomagot telepíteni kívánjuk.

3. ábra: Az AppServ telepítésének harmadik lépése

Alapértelmezés szerinti C:\AppServ könyvtárat kínálja fel, de lehetőségünk van más cél kiválasztására a „Browse” gomb segítségével is. A továbblépéshez a „Next” gomb szükséges. Ebben az ablakban a telepítendő komponenseket választhatjuk ki, melyeket a 4. ábrán láthatunk.

4. ábra: Az AppServ telepítésének negyedik lépése

Az első három (Apache HTTP Server, MySQL Database, PHP Hipertext Preprocessor) mindenképpen szükséges, a phpMyAdmin a saját könnyebbségünk miatt ajánlott. Ha végeztünk a válogatással a „Next” gombbal jelezhetjük a programnak és az 5. ábrán látható képhez jutunk.

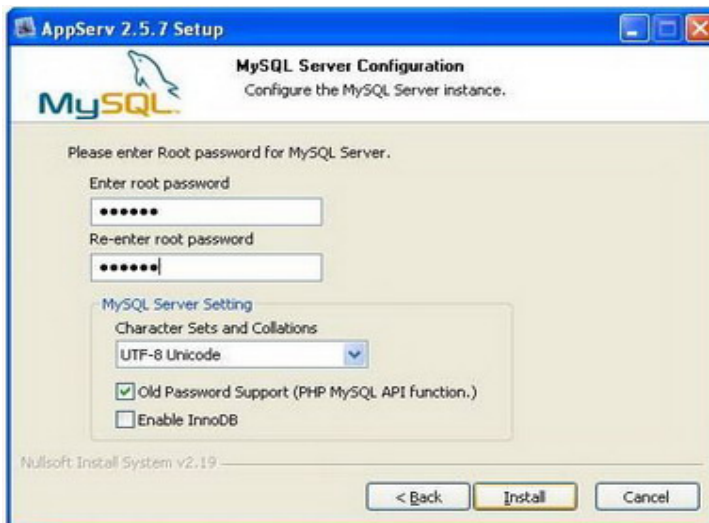
Ez már az Apache Szerver beállítására vonatkozó ablak lesz.

5. ábra: Az AppServ telepítésének ötödik lépése

Szerver nevének a localhost – ot adjuk meg (ez jelenti a számítógépünket). Valós e – mail cím megadására az eszemben nem volt szükség, ugyanis nem rendelkezem internet kapcsolattal. Majd ha végeztünk az adatok megadásával „Next” gombbal megyünk tovább. Ennek eredménye a 6. ábrán látható.

Az utolsó ablakban a MySQL adatbázis rendszergazda felhasználónak a jelszavát kell megadnunk.

6. ábra: Az AppServ telepítésének hatodik lépése

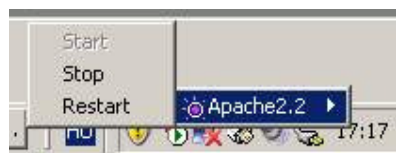
Ezután elindul a tényleges telepítés.

A következő ablak már a telepítés befejezését jeleni. Ez a 7. ábrán látható.

7. ábra: Az AppServ telepítésének hetedik lépése

A „Finish” gombra kattintva elindul a szerverünk. Ezután a tálcán a 8. ábrán látható ikon jelenik meg:

8. ábra: Az AppServ tálcán látható ikonja

Ennek segítségével, valamint a startmenübe telepített menüpontok segítségével is módosíthatjuk a beállításokat.

A szervert ezután a <http://localhost/> címen tudjuk elérni a böngészőnkől sajátgépünkön. A telepített phpMyAdmin elérése <http://localhost/phpMyAdmin/> címen történik.

A Joomla! rendszer telepítése (böngészőből)

A rendszer a telepítés során feltételezi, hogy van installált Apache szerverünk, PHP szolgáltatással és MySQL adatbázissal. A telepítendő rendszert a Joomla! magyarországi oldaláról (<http://www.joomla.hu>) ingyenesen letölthetjük. Ez az esetben egy zip fájl – t jelentett, amit kicsomagolás után a megfelelő mappába másoltam.

A feltöltés után meg kell nyitnunk az oldalunkat (esetemben: <http://localhost/joomla!/installation/index.php>)

Ez a Joomla! telepítésének kezdőlapja. Az oldal három részből áll:

1. Ellenőrzi, hogy a rendszer képes – e a Joomla! futtatására. Ez a 9. ábrán látható.

PHP verzió >= 4.1.0	Van
- zlib tömörítés	Támogatva van
- XML támogatás	Támogatva van
- MySQL támogatás	Támogatva van
configuration.php	Írható
Mentési útvonal	Írható
C:\DOCUME~1\Solkim\LOCALS~1\Temp	

9. ábra: Rendszerellenőrzés a Joomla! telepítése során

2. PHP beállítások. Ez a 10. ábrán látható.

Direktíva	Ajánlott	Jelenlegi
Safe Mode:	OFF:	OFF
Display Errors:	ON:	ON
File Uploads:	ON:	ON
Magic Quotes GPC:	ON:	ON
Magic Quotes Runtime:	OFF:	OFF
Register Globals:	OFF:	ON
Output Buffering:	OFF:	OFF
Session auto start:	OFF:	OFF
Register Globals Emulation:	OFF:	ON

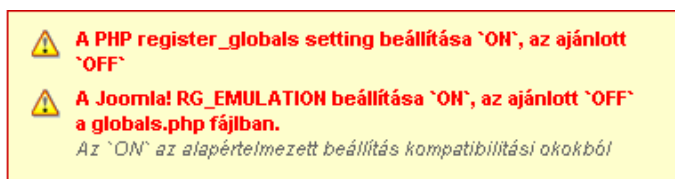
10. ábra: A PHP beállítások ellenőrzése a Joomla! telepítése során

3. Fájl- és mappa jogosultságok. Ez a 11. ábrán látható.

administrator/backups/	Írható
administrator/components/	Írható
administrator/modules/	Írható
administrator/templates/	Írható
cache/	Írható
components/	Írható
images/	Írható
images/banners/	Írható
images/stories/	Írható
language/	Írható
mambots/	Írható
mambots/content/	Írható
mambots/editors/	Írható
mambots/editors-xtD/	Írható
mambots/search/	Írható
mambots/system/	Írható
media/	Írható
modules/	Írható
templates/	Írható

11. ábra: A fájl- és mappajogosultságok ellenőrzése a Joomla! telepítése során

Ha eddig a leírtaknak megfelelően jártunk el, csak két hibánk lehet. A hibaüzenetet a 12. ábrán látható módon jelenik meg.

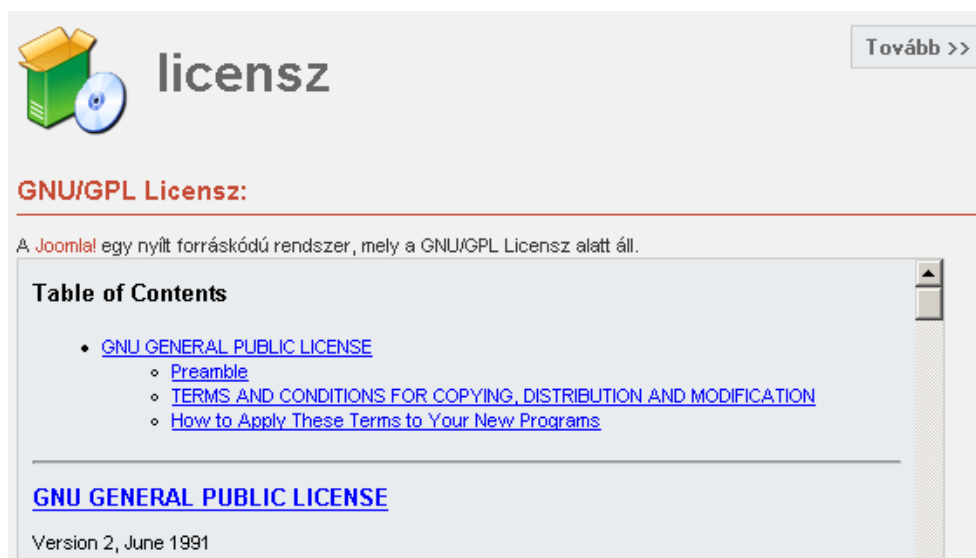

12. ábra: A Joomla! telepítésének hibaüzenete

Ezek megoldására az oldalunk biztonsága miatt van szükség. Sorrendben a következőket tehetjük:

1. Egy `.htaccess` fájl elhelyezése a rendszer gyökérfájljában, mely a `php_flag register_globals off` sort tartalmazza. Ugyanis ha a `register_globals` értéke `on` – ra van állítva, akkor a szkriptünk változói keveredhetnek a felhasználóktól jövőekkel, pl. értékük származhat egy formából. Így egy biztonsági rés keletkezik az oldalunkon.
2. A gyökérfájlban található `globals.php` fájlban a 24. sorban található `define('RG_EMULATION', 1);` utasítást kell `define('RG_EMULATION', 0);` – ra változtatni. Ezzel növelhetjük az oldalunk biztonságát. Kompatibilitási okok miatt maradt benne a rendszerben, ugyanis egyes régebbi komponensek feltételezik ezt a működésükhöz. Az újabb verziókban (1.5 – től) már alapérték a `OFF`.

Ha minden rendben kattintsunk a „Tovább” gombra. A következő oldal a Joomla! rendszerére vonatkozó licenst írja le, melyet a 13. ábra mutat.

13. ábra: A Joomla! licensze

A feltételek elfogadását ismételten a „Tovább” gomb megnyomása jelenti. Az ezután megjelenő oldalon az adatbázisra (MySQL) vonatkozó beállításokat kell megadni. Erre láthatunk példát a 14. ábrán. Tulajdonképpen ez a telepítés tényleges, első lépése.

1. lépés Tovább >>

MySQL database configuration:

A Joomla beállítása a szerveren futtatáshoz négy egyszerű lépéssel történik.

Adjuk meg a hosztnévet, ahova a Joomla telepítendő.

Adjuk meg a MySQL felhasználó nevet, jelszót és az adatbázis nevét, amit a Joomla-hoz szeretnénk használni.

Adjuk meg a Joomla-hoz használandó táblánév előtagot és adjuk meg mi történjen akkor, ha az előző telepítésből már léteznek táblák.

Telepítsük a példákat, ha még nincs tapasztalatunk egy teljesen üres Joomla telepítésében

Host név: localhost *Ez általában 'localhost'*

MySQL felhasználónév: root *Vagy 'root' vagy egy, a szolgáltatótól kapott név*

MySQL jelszó: root *A biztonságos webhely érdekében a MySQL felhasználónak kötelező megadni egy jelszót*

MySQL adatbázis neve: joomla! *Néhány szerveren csak egy bizonyos adatbázisnév használható. Használjuk az előtagot a táblák megkülönböztetésére.*

MySQL előtag: jos_ *Ne használjuk az 'old_' előtagot, mivel ez a táblák mentésére használatos*

Törölöm a táblákat

Régi táblák mentése *A korábbi telepítésből származó Joomla táblamentések felülíródnak.*

Példa adatok telepítése *Ne töröljük a bejelölést, ha nem vagyunk járatosak a Joomla telepítésében!*

14. ábra: A Joomla! adatbázis beállításai – a telepítés első lépése

A host név a legtöbb esetben localhost. Ez azt jelenti, hogy az adatbázis szerver ugyanazon a számítógépen fut, mint a webszerver. Lehetőségünk van továbbá a létező táblákat törölni, azokról biztonsági másolatot készíteni illetve kérhetjük, hogy a rendszer telepítsen „példa adatokat” (egyben ez az alapértelmezett is). Mindenképpen létező adatbázis nevet kell megadni. Az adatbázisban a táblák nevének kezdetéhez alapértelmezésben a „jos_” kezdetet ajánlja fel. Ez praktikus, mivel egyes webszerverek (pl.: freeweb.hu, extra.hu) egyetlen adatbázist engednek használni, de a táblák számát nem korlátozzák, így megkülönböztethetjük a Joomla! oldalhoz tartozókat. Mivel az általam telepített AppServer tartalmazza a phpMyAdmin – t, ennek segítségével könnyen megoldható az új tábla létrehozása.

Parancssorból a következő utasítással lehetne: CREATE DATABASE joomla!;

Ha mindent kitöltöttünk az oldalon a „Tovább” gombra kell kattintanunk, majd a felugró ablakban meg kell erősítenünk, hogy a beírt MySQL adatok helyesek. Minden lehetséges hiba a következő ablakban fog megjelenni.

2. lépés Tovább >>

Adja meg az oldal nevét:

Sikeres telepítés!

Gépeljük be a Joomla webhely nevét. Ezt a nevet az email üzenetekben használja a Joomla, tehát értelmes nevet adjunk meg.

Oldal neve

15. ábra: A Joomla! oldal nevének megadása – a telepítés második lépése

A név beírása a 15. ábrán látható oldalon van lehetőségünk, majd „Tovább” gombra kattintva jutunk el a harmadik lépéshez, melyet a 16. ábra mutat.

3. lépés Tovább >>

Adja meg az oldal URL-jét, az e-mail címet és a jogosultságokat.

Ha az URL és az útvonal megfelelőnek látszik, ne változtassunk rajta. Ha nem vagyunk biztosak benne, vegyük fel a kapcsolatot a szolgáltatóval vagy az adminisztrátorral. A megjelenített adatokkal általában működni fog a webhely.

Adjuk meg az email címet, ez lesz a Főadminisztrátor (Superadministrator) e-mail címe.

A jogosultság beállításokat a Joomla telepítője, a Joomla összetevő telepítők és a médiakezelő használja. Ha bizonytalanok vagyunk a beállításokat illetően, pillanatnyilag hagyjuk meg az eredetieket. Ezek később megváltoztathatók az Általános beállításoknál.

URL

Könyvtár

E-mail cím

Admin jelszó

Fájl jogosultságok

Ne CHMOD-olja a fájlokat (használja az alapértelmezett beállításokat)

CHMOD beállítása:

Könyvtár jogosultságok

Dont CHMOD directories (use server defaults)

CHMOD beállítása:

16. ábra: A Joomla! oldal adatainak beállítása – a telepítés harmadik lépése

Ezen az oldalon meg kell erősíteni a telepítési mappa elérését, az oldal címét, az adminisztrátor e – mail címét és jelszavát. Ez egy Super Administrator csoportba tartozó felhasználóként jön létre a telepítés végén, admin névvel. A jogosultságokra vonatkozó beállítások később megváltoztathatóak. A „Tovább” gombra kattintva az utolsó oldalhoz jutunk. Ez a 17. ábrán látható.

17. ábra: A Joomla! telepítésének utolsó lépése – a telepítés negyedik lépése

Ez megerősíti a telepítés állapotát valamint megjeleníti a Szuper Adminisztrátor felhasználónevét és jelszavát. Biztonsági okokból törölni kell az „installation” mappát. Ezután megtekinthető a feltelepített sablon Joomla! oldal. Esetemben ez a <http://localhost/joomla!/index.php> címen tehető meg. Az `index.php` elhagyható a cím beírásakor.

A Joomla! rendszer részletes bemutatása

A feltelepített rendszernek két része van, az egyik a Public Frontend, ami a webes felhasználóknak szól, ezen keresztül válik lehetővé az oldalunk megtekintése is a „világ” felé, a másik pedig a Public Backend. Ez egy teljesen elkülönített felület, mely a weboldal kezelését, karbantartását, frissítését, az adminisztrációs feladatok ellátását teszi lehetővé. A bemutatást ezzel kezdeném.

Azok a felhasználók, akik a Public Frontend 4 csoportba oszthatók. Ezek:

- Registered (regisztrált felhasználó)
 - Author (szerző)
 - Editor (szerkesztő)
 - Publisher (publikáló)

Regisztrált felhasználók csoportja hozzáférhet további információkhoz is (szekciók, kategóriák), amiket az egyszerű, csak az oldalon nézelődő vendég felhasználó nem tehet meg. A jogosultságait a további, belőle származtatott felhasználói csoportok is öröklik.

Szerző felhasználók csoportjának az előbbieken kívül lehetősége van tartalmat beküldeni, a beküldött tartalmat szerkeszteni, megváltoztatni a kinézetét, továbbá rögzíteni az időpontot amikor a tartalom publikálásra kerül.

Szerkesztő felhasználók csoportja, akiknek az előbbieken kívül jogosultságuk van bármilyen tartalom szerkesztésére a webes felületen keresztül.

Publikáló felhasználók csoportja, akiknek mindezen leírtakon túl lehetőségük van tetszőleges tartalom publikálására.

Az adminisztrációs felületre belépési jogokkal rendelkező felhasználók három csoportba oszthatók, ezek:

- Manager
 - Administrator
 - Super Administrator

Az utóbbi rendelkezik az összes jogosultsággal, egy ilyen csoportba tartozó felhasználó jön létre a rendszer telepítésekor „admin” névvel.

Mivel a telepített rendszer beállítását, új komponensek telepítését ezen csoportokba tartozó felhasználók végzik, szeretném ezek lehetőségeit részletesen bemutatni!

Az adminisztrációs felület bemutatása

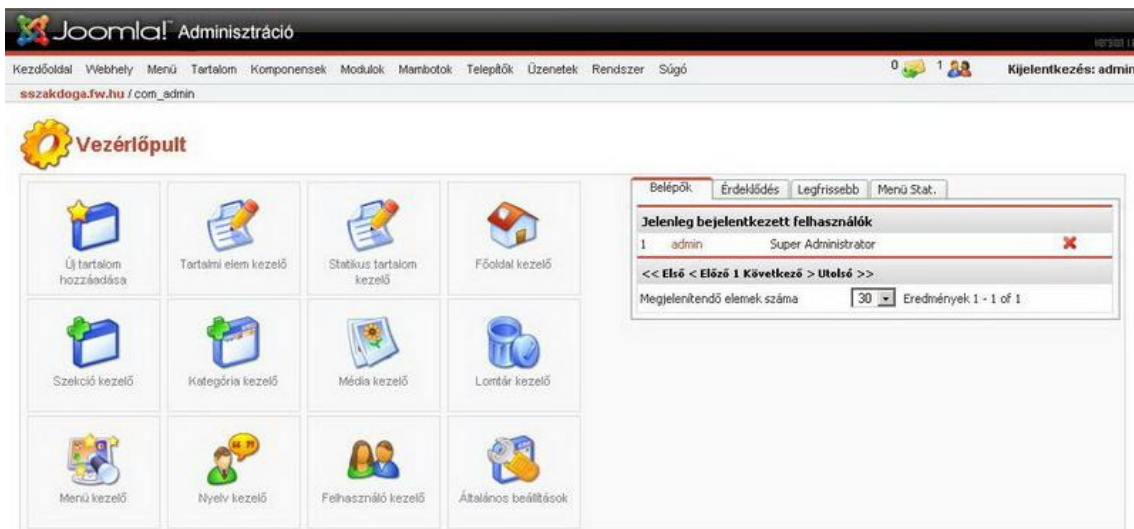
Mindhárom felhasználócsoport tagjai a <http://localhost/joomla!/administrator/> címen tudják elérni az adminisztrációs felületet. A belépéskor látható kép a 18. ábra tartalmazza.

18. ábra: A Joomla! rendszer Back-end felhasználójának belépése

Az adminisztrációs felület az a része a honlapnak, ahol a Back-end felhasználók honlap építését, szerkesztését, karbantartását végzik. Képe a 19. ábrán látható.

A felület négy csoportból áll: *menüsáv*, *vezérlőpult*, *információs sáv* és *munkafelület*.

19. ábra: A Joomla! rendszer adminisztrációs felülete

Menüsáv:

Segítségével hozzáférhetünk az összes Back-end funkcióhoz.

A menüelemek és az almenük az aktuálisan bejelentkezett felhasználó jogosultságának függvényében változhatnak. A jobb oldalon található gombok a felhasználó privát üzeneteit

, a bejelentkezett felhasználók számát jelenítik meg

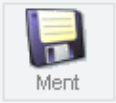

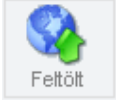

, valamint itt található a

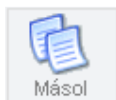
kijelentkezés gombja is. **Kijelentkezés:**

Információs sáv:

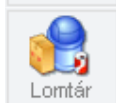
Közvetlenül a menüsáv alatt helyezkedik el, az aktuális helyet hivatott mutatni az adminisztrációs felületen belül. [sszakdoga.fw.hu / com_admin](http://sszakdoga.fw.hu/com_admin)

Itt találhatóak továbbá azok az egyéb gombok, melyek az aktuális menü vagy eszköztár használata függvényében változnak.

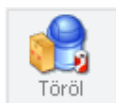
Gomb képe	Leírása
	Hatására az éppen szerkesztés alatt álló tartalom mentésre kerül, majd visszajutunk a kiindulási képernyőhöz.
	Hatása ugyanaz, mint a „Ment” gombnak, csak a mentés után ugyanazon azon a képernyőn maradunk.
	Az on-line súgórendszer elérésére szolgál. Nem ugyanaz, mint a menüsávból elérhető súgó. Az általános beállításoknál meg lehet változtatni a hivatkozott linket.
	Hatására a változtatás elmentése nélkül visszaléphetünk. Ügyelni kell arra, hogy a visszalépéskor ne a böngésző „Vissza” gombját használjuk, hanem a „Mégse” gombot. Ez azért fontos, mert az adminisztrációs felületre egyszerre többen is beléphetnek, és ha egy elemet szerkesztünk, a rendszer zárolja azt. A „Mégsem” vagy a „Ment” gomb hatására megszűnik a zárolás, a böngésző „Vissza” gombja hatására viszont zárolva marad és a zárolt elemhez csak az férhet hozzá, aki zárolta.
	A médiakezelőben, szekció kezelőben, kategória kezelőben tartalmi elem szerkesztésekor, létrehozásakor használható, kép feltöltését teszi lehetővé.
	A médiakezelőben használható, egy új könyvtár létrehozását teszi lehetővé.
	A kiválasztott szekció, kategória, tartalmi elem, stb. megjelenítésre kerül a Front-end oldalon.
	A kiválasztott szekció, kategória, tartalmi elem, stb. megjelenítése törlődik a Front-end oldalon.
	Tartalmi elem, menüpont, kategória elem, stb. áthelyezésére szolgál.

Tartalmi elem, menüpont, kategória elem, stb. másolására szolgál.

A kiválasztott tartalmi elem vagy menüpont hatására a lomtárba kerül.

A kiválasztott szekció, kategória elem, stb. hatására törlődik. Ez vissza nem állítható törlést jelent, tehát a törölt tétel nem a lomtárba kerül.

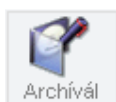
A kiválasztott komponens eltávolításra kerül.

Szekció elem, kategória elem, stb. szerkesztését szolgálja.

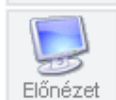
Új tartalmi elem, menüpont, szekció elem, kategória elem, stb. létrehozására szolgál.

A tartalmi elem kezelőben használható, a kiválasztott tartalmi elemet az archívumkezelőbe helyezi. Ez nem ugyanaz, mint a lomtár. A visszaállított elem publikálás után visszakerül a Front-end oldalra, az eredeti helyére.

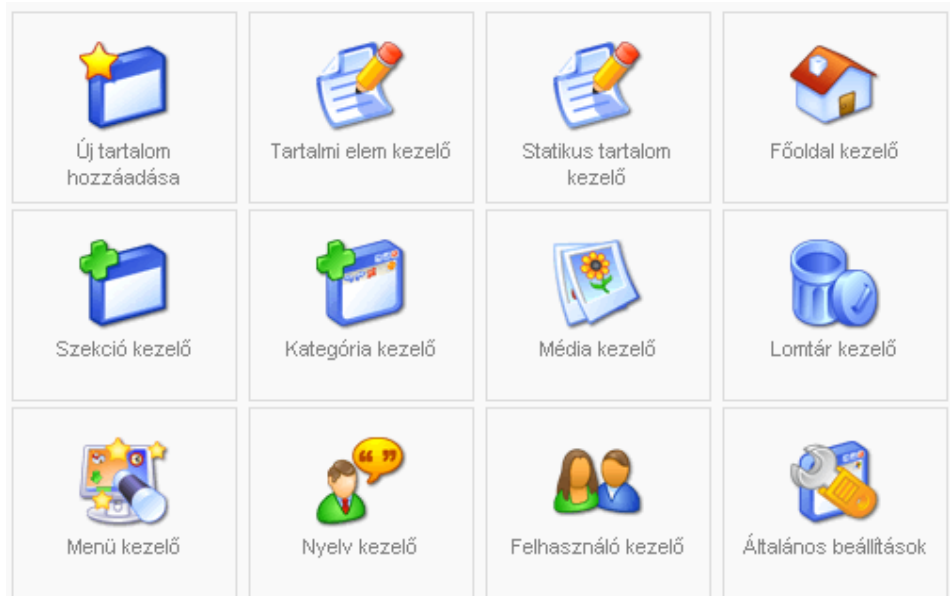
Az archívumkezelőben használható. A kiválasztott elem visszaállításra kerül, visszakerül a tartalmi elemek közé.

Tartalmi elem létrehozásakor, szerkesztésekor használható, mindig az újonnan létrehozott elem főoldali kinézetéről alkotható vele kép.

Vezérlőpult lehetőségei:

Elemi segítik a felhasználót az egyes elemek gyorsabb, könnyebb elérésében. A könnyebb kiigazodást hivatottak szolgálni, a menüsáv – fejlesztők által gondolt – leggyakrabban használt elemei kerültek ide. Képe a 20. ábrán látható.

20. ábra: A Joomla! vezérlőpultja

Munkafelület:

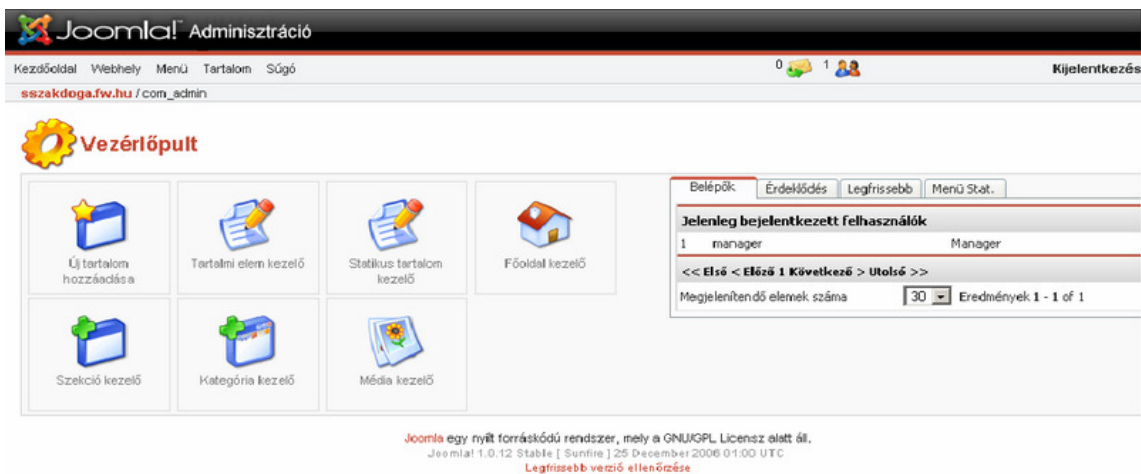
A munkafelület közvetlenül a információs sáv alatt található, az aktuális kinézete a menü vagy eszköztár használata szerint változik.

Manager

A Manager csoportba tartozó felhasználó rendelkezik az összes hozzáférési joggal a Front-end részhez, amivel egy Publisher csoportba tartozó felhasználó, továbbá a következő Back-end hozzáférési jogai vannak:

- média kezelő használat
- webhely előnézet
- webhely statisztikák
- menüelem kezelő
- tartalom kezelés: szekciók, kategóriák és tartalmi elemek
- főoldal kezelés
- archívum kezelés

Miután bejelentkezett egy ezen csoportba tartozó felhasználó, a 21. ábrán látható kép fogadja.

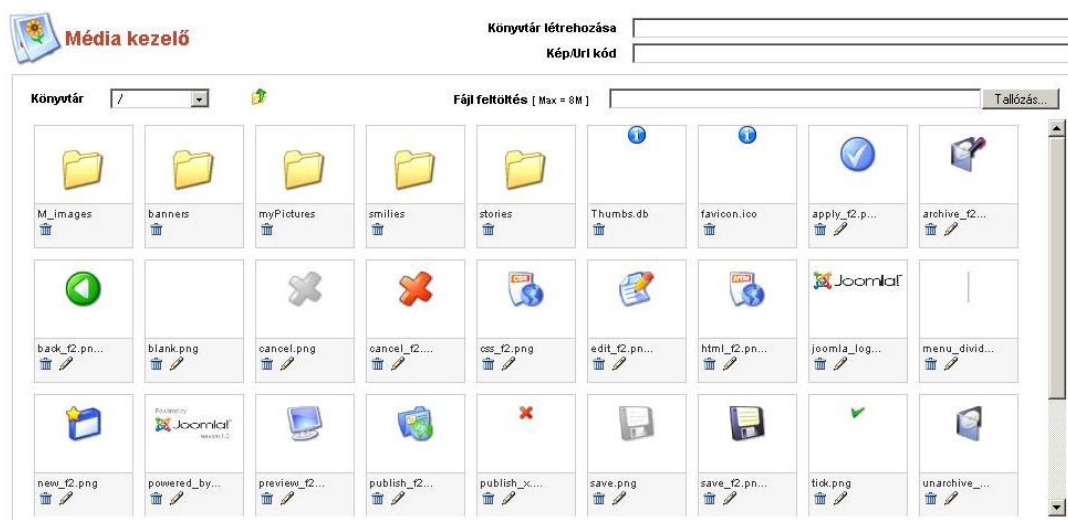
21. ábra: A Manager felhasználó adminisztrációs felülete

A menüpontok (*kezdőoldal, webhely, menü, tartalom, súgó*) valamint a vezérlőpult is egy része csak a teljes, elérhető menüelemeknek. Vegyük ezeket sorra!

Média kezelő

Elérése a webhely -> média kezelő menüpontban történik. Ezen menüpontban tudjuk a webhelyünkön tárolt képeket kezelni. A médiakezelőről készített pillanatkép a 22. ábrán látható. A Joomla! rendszer egy *images* nevű könyvtárban tárolja a képfájlokat.

Lehetőségünk van új könyvtár létrehozására, kép feltöltésére, kép törlésére valamint kép paramétereinek a megadására (ez a HTML kódban alkalmazott ** tag paramétereinek a megadását jelenti). A törölt elem nem a lomtárba kerül, hanem ténylegesen eltávolításra kerül.

22. ábra: A Joomla! Média kezelője

Kép feltöltése lehetséges FTP kapcsolaton keresztül is. Az így felmásolt képet az images nevű könyvtárban, vagy annak egy alkönyvtárában kell elhelyeznünk, hogy a rendszerünk számára látható legyen.

Előnézet

Elérése a webhely -> előnézet menüpontban történik, és ezen belül is három egyéb lehetőség közül választhatunk. A weboldalunk Front-end részének megtekintésére szolgál.

A három lehetőség a következő:

- új ablakban: ennek hatására egy új böngészőben nézhetjük meg az oldalunk kinézetét
- belül: ez az adminisztrációs felületen nyitja meg az oldalunk Front-end részét. Itt is felkínálja, hogy az oldalunkat egy új ablakban tudjuk megnyitni. Ezen két pontban leírt módon az oldalunk összes funkciója elérhető, nem csak a kinézetéről vagy elrendezéséről ad egy képet.
- belül, pozíciókkal: ez is az adminisztrációs felületen nyitja meg az oldalunk Front-end részét. Itt azonban a funkciók, menüpontok nem használhatóak, csak egy sémát ad azok elhelyezkedéséről. Ezen nézet megjelenítésére is van mód egy új ablakban.

Statisztika

Elérése a webhely -> statisztika menüpontban történik, és ezen belül két egyéb lehetőség közül választhatunk, melyeket a globális beállítások határoznak meg.

A két lehetőség a következő:

- böngésző, operációs rendszer: ezen menüpontban az oldal megtekintéséhez böngészők fajtáját és megtekintés gyakoriságát, a felhasználók által használt operációs rendszereket, valamint a domain statisztikákat nézhetjük meg.
- szöveg keresés: a keresett szavakat, valamint a találatok számát jeleníti meg. Ez nagy segítség abban, hogy az oldalunk tartalmát a felhasználók igényeinek megfelelően tudjuk alakítani.

Menükezelő

Egy frissen feltelepített Joomla! rendszer négy menüpontot tartalmaz:

1. mainmenu
2. othermenu
3. topmenu
4. usermenu

Ezek elemeinek a kezelését végezhetjük a menükezelővel. Az információs sáv gombjai közül a *publikál*, *visszavon*, *áthelyez*, *másol*, *lomtár*, *szerkeszt*, *új* és a *súgó* áll rendelkezésre.

Új menüpont létrehozására nincs lehetőségünk, mivel ahhoz Administrator vagy Super Administrator jogokkal kéne rendelkezniük.

Publikál

Egy kiválasztott menüpontot megjelenítté tehetünk a főoldalon.

Visszavon

Egy kiválasztott menüpont főoldalon történő megjelenítését vonhatjuk vissza.

Áthelyez

Egy menüpont helyét változtathatjuk meg az aktuális menüről egy másik menüre. Ilyenkor az eredeti helyről törlődik a menüpont.

Másol

Hatása ugyanaz, mint az „Áthelyez” – nek, azzal a különbséggel, hogy a menüpont megmarad az eredeti helyen is.

Lomtár

Egy menüpontot töröl, ez azonban még visszaállítható törlést jelent, amit egy magasabb szintű felhasználó (Administrator vagy Super Administrator) végezhet el.

Szerkeszt

A menüpontok tulajdonságait szabhatjuk testre. Egy tartalmi elem megjelenítésének tulajdonságait itt is beállíthatjuk.

Új

Egy új menüpont létrehozását tehetjük meg. Ez egy tartalmi, komponens, link vagy egyéb kategóriába sorolható elem lehet.

Súgó

Az on-line súgórendszer elérésére szolgál.

Tartalomkezelő

A Joomla! rendszer három szintet kínál a tartalmi elemek csoportosítására. Ezek a következők:

- Szekciók. Ezek nagy gyűjtők, amik kategóriákat tartalmaznak.
- Kategóriák. Ezek kisebb gyűjtők, amik tartalmi elemeket tartalmaznak.

- Tartalmi elemek. Ezek szövegeket és képeket jelentenek, melyeket meg akarunk jeleníteni az oldalunkon.

Ezért nem lehet tartalmi elemet publikálni anélkül, hogy vagy a kategóriák, vagy a tartalmi elemek közé ne sorolnánk be őket. Van azonban egy olyan tartalmi elem, amit kivételt képez ez alól: a statikus tartalmi elem. A statikus jelző itt nem a dinamikus ellentétét jelenti.

Az egész szervezési mód olyan, mintha iratrendező rendszerben gondolkoznánk: a szekciók a nagy szekrények, a kategóriák az iratgyűjtők és a tartalmi elemek az iratok.

Szekció kezelő

Amint az a nevében is benne van, a szekciók kezelését teszi lehetővé. A rendszer alapértelmezés szerint három szekciót tartalmaz, ezek:

- hírek
- hírmorzsák
- gyakran ismételt kérdések

Az információs sáv gombjai közül a *publikál*, *visszavon*, *másol*, *töröl*, *szerkeszt*, *új* és a *súgó* áll rendelkezésre.

Ezek működése a következő:

Publikál

Hatása megegyezik a menükezelőben leírtakkal.

Visszavon

Hatása megegyezik a menükezelőben leírtakkal.

Másol

Egy vagy több kiválasztott szekcióról készíthetünk másolatot. Hatására a létrejövő új elemekben is megjelennek az eredeti kategóriái, valamint tartalmi elemei. A másolás forrásai nem kerülnek törlésre.

Töröl

Hatására a kiválasztott elem törlésre kerül. Ez nem visszaállítható törlést jelent.

Szerkeszt

Hatására a kiválasztott elem tulajdonságait módosíthatjuk. Lényegében az összes tulajdonságot szerkeszthetjük, amit a létrehozásnál már megtettünk, továbbá itt van lehetőségünk valamely létező menüből vagy menükből hivatkozást elhelyezni a szekcióra, a közvetlen elérés céljából.

Új

Egy új szekció létrehozását tehetjük itt meg. Képet társíthatunk az új elemhez, valamint hozzáférési szintet állíthatunk be, ami meghatározza, mely felhasználói csoportba tartozó felhasználók jogosultak a megtekintéshez. Lehetséges három: public, registred és speciális.

Súgó

Az on-line súgórendszer elérésére szolgál.

Kategória kezelő

A rendszer által tartalmazott kategóriák kezelését teszi lehetővé. A Joomla! rendszer alapértelmezés szerint három kategóriát tartalmaz, ezek:

- Friss hírek
- NewsFlash
- Examlpe FAQs

Az információs sáv gombjai közül a *publikál*, *visszavon*, *áthelyez*, *másol*, *töröl*, *szerkeszt*, *új* és a *súgó* áll rendelkezésre.

Ezek működése a következő:

Publikál

Hatása megegyezik a menükezelőben leírtakkal.

Visszavon

Hatása megegyezik a menükezelőben leírtakkal.

Áthelyez

Egy kategória helyét változtathatjuk meg, hogy melyik szekcióhoz tartozzon. Nem csak a kategória helyeződik át az új szekcióba, hanem a hozzá tartozó tartalmi elemek is a kiválasztott új szekcióhoz fognak tartozni.

Másol

Egy kategória helyét változtathatjuk meg, hogy melyik szekcióhoz tartozzon, úgy hogy az eredeti helyen is megmarad. Ugyanakkor a létrejövő új elemekben is megjelennek a másolandó kategória tartalmi elemei.

Töröl

Hatására a kiválasztott kategória elem törlésre kerül. Ez nem visszaállítható törlést jelent. A törlés csak akkor lehetséges, ha kategória nem tartalmaz tartalmi elemet vagy elemeket.

Szerkeszt

Hatására a kiválasztott tartalmi elem tulajdonságait módosíthatjuk. Lényegében az összes tulajdonságot szerkeszthetjük, amit a létrehozásnál már megtettünk, továbbá itt van lehetőségünk valamely létező menüből vagy menükből hivatkozást beállítani a kategóriára.

Új

Egy új kategória létrehozását valósítja meg. Képet rendelhetünk a létrejövő elemhez, valamint hozzáférési szintet állíthatunk be, ami meghatározza, mely felhasználói csoportba tartozó felhasználók jogosultak a megtekintéshez. Lehetséges három: *public*, *registred* és *speciális*.

Súgó

Az on-line súgórendszer elérésére szolgál.

Tartalmi elem kezelő

Tartalmi elemek kezelését valósítja meg.

Van egy másik fontos dolog a publikálás szempontjából: ha a megjelenő tartalmi elem listában a „Főoldal” oszlopban nem hanem áll, akkor az adott elem mindenképpen megjelenített lesz a főoldalon. A megjelenített elemeknek nem csak a szekció, kategória, szerző szerinti szűkítésére van lehetőség, hanem a cím szerinti keresésükre is.

Az információs sáv gombjai közül az *archivál*, *publikál*, *visszavon*, *áthelyez*, *másol*, *lomtár*, *szerkeszt*, *új* és a *súgó* áll rendelkezésre.

Ezek működése a következő:

Archivál

Hatására a kiválasztott tartalmi elem az archívumkezelőbe kerül.

Publikál

Hatása megegyezik a menükezelőben leírtakkal.

Visszavon

Hatása megegyezik a menükezelőben leírtakkal.

Áthelyez

Egy tartalmi elem vagy elemek helyét változtatja meg kategóriákon belül. Az eredeti kategóriából törlődik a tartalmi elem.

Másol

Egy vagy több tartalmi elemről készíthetünk egy másolatot úgy, hogy a másolat egy másik kategóriában helyezkedjen el.

Lomtár

Hatására a kiválasztott tartalmi elem a lomtárba kerül. Ez visszaállítható törlést jelent, vagyis egy törlési joggal rendelkező felhasználó szükség esetén visszaállíthatja vagy véglegesen törölheti azt.

Szerkeszt

Hatására a kiválasztott elem tulajdonságait módosíthatjuk. Lényegében az összes tulajdonságot szerkeszthetjük, amit a létrehozásnál már megtettünk, továbbá itt van lehetőségünk valamely létező menüből vagy menükből linket készíteni a kategóriára.

Módosíthatjuk az elem címét, álcímét, a szekcióba valamint a kategóriába tartozását (ezt természetesen az előbbi függvényében). Erről láthatunk egy képet a 23. ábrán.

Elem részletek			
Cím:	<input type="text" value="Példa hír 1"/>	Szekció:	<input type="text" value="Hírek"/>
Álcím:	<input type="text" value="Példa hír 1"/>	Kategória:	<input type="text" value="Friss hírek"/>

23. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Elem részletek

Megváltoztathatjuk a bevezető – valamint a fő szöveget.

Lényegében a tartalmi elem minden tulajdonságát testre szabhatjuk.

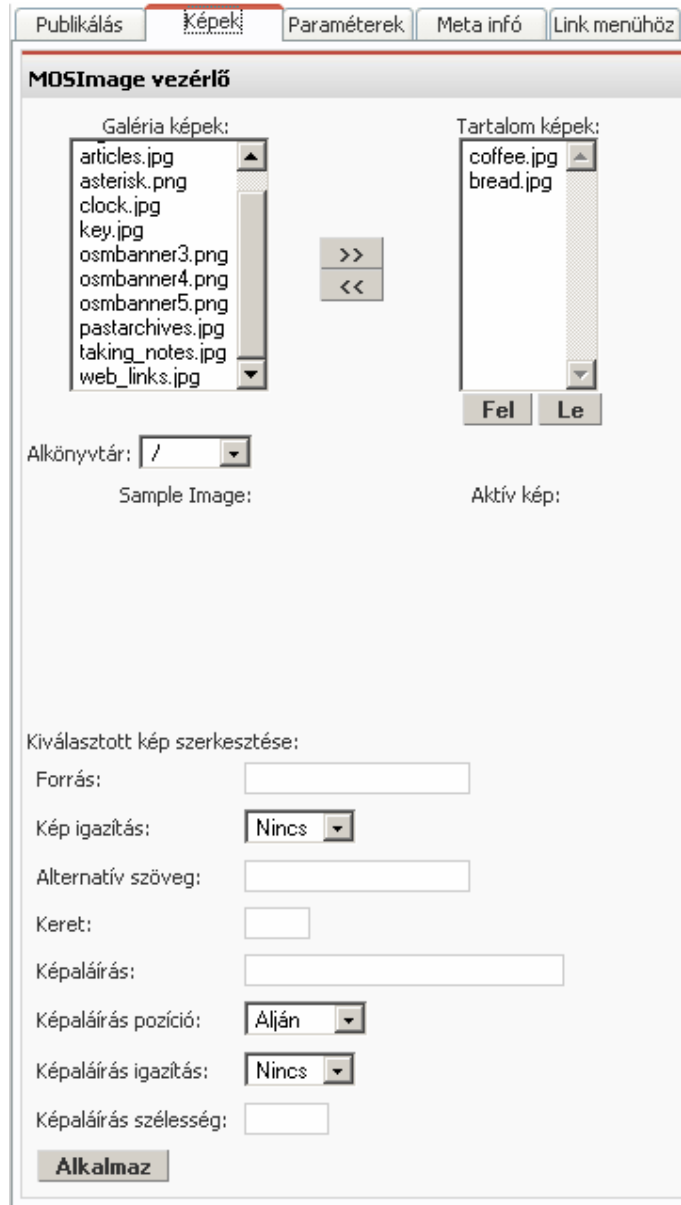
A „publikálás” fülön a 24. ábrán látható módon beállíthatjuk, megjelenjen – e a főoldalon, beállíthatjuk a hozzáférési szintet (*public*, *registered*, *special*), megváltoztathatjuk a szerző nevét, az elemek közötti pozícióját, a létrehozás dátumát, valamint a publikálás kezdetét és végét (ennek csak a Back-end oldalon van látható eredménye).

Publikálás	Képek	Paraméterek	Meta infó	Link menühöz
Publikálási infó				
Főoldalon megjelenik:	☒			
Publikálva:	☒			
Hozzáférési szint:	Public Registered Special			
Szerző álnév:	<input type="text"/>			
Készítő megváltoztatása:	Administrator			
Rendezés:	3 (Példa hír 1)			
Létrehozási dátum felülbíráltása	2004-07-07 10:54:06			...
Publikálás kezdete:	2004-07-06 23:00:00			...
Publikálás vége:	Soha			...
Elem azonosító:	6			
Állapot:	Publikálva			
Találat :	5			Találat számláló nullázás
Átnézve :	2 alkalommal			
Létrehozva	Wednesday, 07 July 2004 10:54			
Utoljára módosítva	Friday, 08 September 2006 19:13 Administrator			

24. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Publikálás fül

Az elem azonosító létrehozáskor létrejön, nem módosítható. A „Publikálás” a jelenlegi állapotát mutatja, a „Találatok száma” pedig azt, hogy eddig hányszor nézték meg a Front-end felhasználók ezt a tartalmi elemet. A számlálót nullázhatjuk is. Az „Átnézve” az eddigi szerkesztések számát jelenti. A „Létrehozva” az utolsó mentéskor beállított létrehozás dátumát tárolja, az „Utoljára módosítva” pedig az utolsó módosítást és a módosítást végző felhasználót.

A „Képek” fülön a tartalmi elemhez tartozó képet módosíthatjuk. Ez a 25. ábrán látható. A „Galéria képek” közül a kiválasztottat a „Tartalom képek” közé a >> gombbal tehetjük át, valamint vissza a << gombbal tehetjük. A „Tartalom képek” közül kerülnek ki azok a képek, melyek a tartalmi elemmel megjelennek a főoldalon.

25. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Képek fül

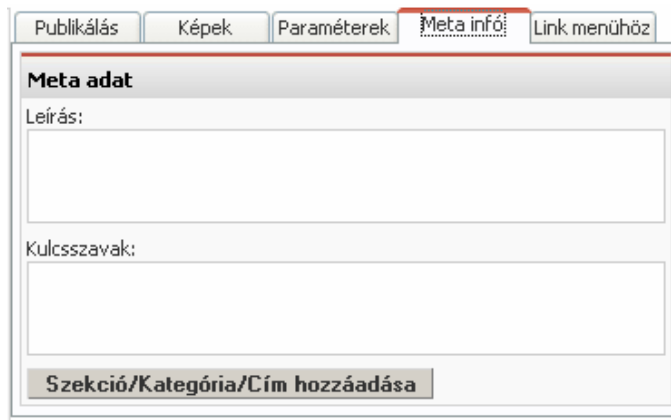
A kiválasztott képet szerkeszthetjük is: megadhatjuk az igazítását a szövegben egy legördülő menüből kiválasztva, alternatív szöveget adhatunk meg hozzá (ez a HTML kódban az `` tag `ALT` paraméterét jelenti). Továbbá képaláírást adhatunk meg, hozzá pozíciót és igazítást, valamint keretet a képhez.

A „Paraméterek” fülön a tartalmi elem megjelenését szabhatjuk testre. Az általános használat minden esetben a globális beállításoknak megfelelőt jelenti, amit itt természetesen felülbírállhatunk. A lehetőségeket a 26. ábra mutatja.

Publikálás	Képek	Paraméterek	Meta infó	Link menühöz
Paraméter vezérlő				
* Ezek a paraméterek csak azt vezérlik, hogy mi jelenjen meg az elem teljes megtekintésekor *				
Oldal osztály utótag		<input type="text"/>		
Vissza gomb		Általános használat		
Oldal cím		☐ Elrejt ☒ Megjelenít		
Linkelt címek		Általános használat		
Bevezető szöveg		☐ Elrejt ☒ Megjelenít		
Szekció név		☒ Elrejt ☐ Megjelenít		
Linkelhető szekció név		☒ Nem ☐ Igen		
Kategória név		☒ Elrejt ☐ Megjelenít		
Linkelhető kategória név		☒ Nem ☐ Igen		
Elem értékelés		Általános használat		
Szerző nevek		Általános használat		
Létrehozás dátum és idő		Általános használat		
Létrehozás dátum és idő		Általános használat		
PDF ikon		Általános használat		
Nyomtatás ikon		Általános használat		
Email ikon		Általános használat		
-		<hr/>		
Kulcs hivatkozás		<input type="text"/>		
DocBook típus		<input type="text"/>		

26. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Paraméterek fül

A „Meta infó” fülön a keresőbaráttá tehetjük a tartalmi elemünket. Erről a 27. ábrán láthatunk képet.

The image shows the Joomla! administration interface for editing a content item. At the top, there are several tabs: 'Publikálás', 'Képek', 'Paraméterek', 'Meta infó', and 'Link menühöz'. The 'Meta infó' tab is currently selected and highlighted. Below the tabs, the 'Meta adat' section is visible. It contains two text input fields: 'Leírás:' (Description) and 'Kulcsszavak:' (Keywords). At the bottom of this section, there is a button labeled 'Szekció/Kategória/Cím hozzáadása'.

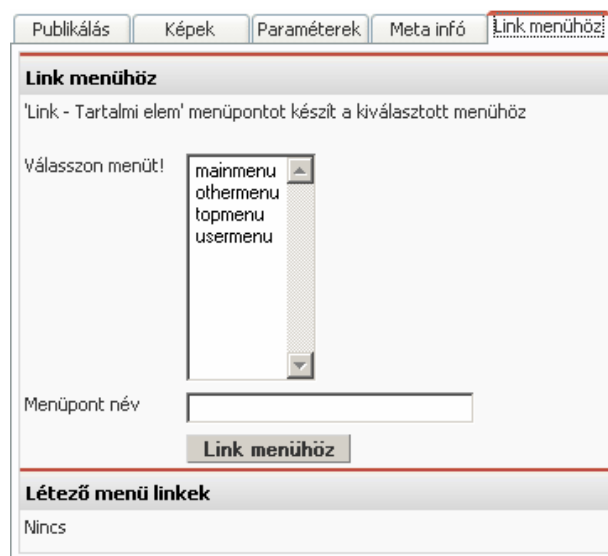
27. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Meta infó fül

A „Leírás” alatt megadott szöveg bekerül a header információkba. Ez a HTML oldalakon a `<HEAD>` `</HEAD>` tag – ok között megjelenített adatokat jelenti.

A „Kulcsszavak” alatt megadott szöveg a keresőmotorokat segíti. Összekapcsolódik a header információval a hatékonyabb munka érdekében.

A „Szekció/kategória/cím hozzáadása” gombra kattintva az adott tartalmi elem címét, kategóriájának és szekciójának nevét helyezhetjük el a kulcsszavak között, szintén a hatékony keresés miatt.

A „Link menühöz” fülön valamely létező menüpontban vagy menüpontokban helyezhetünk el az aktuálisan szerkesztett tartalmi elemre mutató linket. Ez a 28. ábrán látható.

The image shows the Joomla! administration interface for editing a content item, specifically the 'Link menühöz' (Link to menu) tab. At the top, there are several tabs: 'Publikálás', 'Képek', 'Paraméterek', 'Meta infó', and 'Link menühöz'. The 'Link menühöz' tab is currently selected and highlighted. Below the tabs, the 'Link menühöz' section is visible. It contains a text input field with the placeholder text 'Válasszon menüt!' (Select a menu!). To the right of this field is a dropdown menu with the following options: 'mainmenu', 'othermenu', 'topmenu', and 'usermenu'. Below the dropdown menu is another text input field labeled 'Menüpont név' (Menu item name). At the bottom of this section, there is a button labeled 'Link menühöz'. Below the main form area, there is a section titled 'Létező menü linkek' (Existing menu links) which currently displays 'Nincs' (None).

28. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Link menühöz fül

Ez a funkció hasonlóképpen elérhető a Front-end oldalon is, a megfelelő jogosultsággal rendelkező felhasználók számára. Ezt a tartalmi elem címe mellett megjelenő gombra kattintva tehetjük meg.

Új

Egy új tartalmi elem létrehozását valósítja meg. A lehetőségek megegyeznek a „Szerkeszt” menüben leírtakkal.

Súgó

Az on-line súgórendszer elérésére szolgál.

Statikus tartalom kezelő

A statikus és a normál tartalmi elem között az a különbség, hogy a statikus elem nem tartozik szekcióba vagy kategóriába, illetve nem publikálható a főoldalon.

Az információs sáv gombjai közül a *publikál*, *visszavon*, *lomtár*, *szerkeszt*, *új* és a *súgó* áll rendelkezésre.

Ezek működése teljesen azonos a tartalmi elem kezelőben leírtakkal.

Főoldal kezelő

A Joomla! rendszerben a főoldal és a kezdőlap komponensei között különbség van. Egy látogató, ha az oldalunkra jut egy másik oldalról, vagy a <http://www.domainname.com> címünkről, akkor általában a kezdőlapunkat látja. A kezdőlapon az első publikált elem jelenik meg a **mainmenu** –ből. A **mainmenu** nem törölhető és nem nevezhető át. A főoldal tartalmi elemei a kezdőlapon jelennek meg (ahogyan az első menüelem a **mainmenu** –ből). Főoldalra mutató link bárhol elhelyezhető a menüben. Bármely tartalmi elem megjeleníthető a főoldalon, attól függetlenül, hogy mely szekcióba vagy kategóriába tartozik.

Az információs sáv gombjai közül az *archivál*, *publikál*, *visszavon*, *töröl* és a *súgó* áll rendelkezésre.

Ezek működése megegyezik a tartalmi elem kezelőben leírtakkal, azzal a különbséggel, hogy itt a törlés a tartalmi elem eltávolítását jelenti a főoldalról. Más hatása nincs, a tartalmi elem ugyanúgy megmarad.

Archívumkezelő

Ide kerülnek az archivált tartalmi elemek, vagyis ide jut az az elem, amelyre az archivál gombot alkalmaztuk.

Az információs sáv gombjai közül a *visszaállít*, *lomtár* és a *súgó* áll rendelkezésre.

Ezek működése az előbb leírtakkal megegyezik, azonban a „visszaállít” még nem került bemutatásra. Hatására a kiválasztott tartalmi elem visszaállításra kerül, azonban nem lesz publikált állapotban, vagyis nem jelenik meg a Front-end oldalon (ezt azonban a tartalmi elem kezelőben megtehetjük). A visszaállított elem, ha a főoldalon publikált volt, újra megjelenik a főoldalon publikálás után.

Oldallekérések

Az oldallekérésekről kapunk egy statisztikát. Ebbe nem tartoznak bele a főoldalon megjelenített tartalmi elemek.

Ezzel befejeztem a Manager csoportba tartozó felhasználó lehetőségeinek részletezését. Minden, magasabb jogokkal rendelkező csoportba tartozó felhasználó ugyanezeket a funkciókat használhatja a leírtakkal megegyező működési módon. Így a továbbiakban csak az eltéréseket, a további lehetőségeket fogom részletezni.

Administrator

Az Administrator csoportba tartozó felhasználó rendelkezik az összes hozzáférési joggal a Front-end részhez, amivel egy Publisher csoportba tartozó felhasználó illetve az összes jogokkal, amivel egy Manager csoportba tartozó, továbbá a következő Back-end hozzáférési jogai vannak:

- lomtár kezelő
- felhasználó kezelő
- menü kezelő
- komponens kezelő
- modul kezelő
- mambot kezelő

Miután bejelentkezett egy ilyen típusú felhasználó, a 29. ábrán látható kép fogadja.

The screenshot shows the Joomla! Administrator interface. At the top, there is a navigation menu with items like 'Kezdőoldal', 'Webhely', 'Menü', 'Tartalom', 'Komponensek', 'Modulok', 'Mambotok', 'Telepítők', and 'Súgó'. The user is logged in as 'administrator'. Below the navigation is the 'Vezérlőpult' (Control Panel) with various icons for managing content, categories, media, and users. On the right, a window titled 'Jelenleg bejelentkezett felhasználók' (Currently logged in users) shows a list of active users, including 'administrator'.

29. ábra: Az Administrator felhasználó adminisztrációs felülete

A menüpontok (*kezdőoldal, webhely, menü, tartalom, komponensek, modulok, mambotok, telepítők, súgó*) valamint a vezérlőpult is egy része csak a teljes, elérhető menüelemeknek. Vegyük sorra azokat, amelyek eddig nem kerültek bemutatásra!

Lomtár kezelő

Elérése a webhely -> Lomtár kezelő menüpontban történik. Ennek képe a 30. ábrán látható. A már törölt, de még nem ténylegesen kidobott tartalmi és menüelemek találhatóak itt. Lehetőségünk van az elem visszaállítására az eredeti helyére valamint a végleges törlésre.

The screenshot shows the Joomla! Administrator interface for the 'Lomtár kezelő' (Trash) section. It displays a table of items in the trash, including their ID, title, section, category, and ID number. The table has columns for '#', 'Cím', 'Szekció', 'Kategória', and 'Azonosító'. Below the table, there are navigation controls and a search filter.

#	☐	Cím	Szekció	Kategória	Azonosító
1	☐	Üdvözlő a Joomla!	Frissírmásolat	Friss hírek másolata	21
2	☐	Üdvözlő a Joomla!	Hírek	Friss hírek másolata	26
3	☐	Példa hír 1	Próba szekció	Friss hírek	17
4	☐	Üdvözlő a Joomla!	Próba szekció	Friss hírek	16

30. ábra: A Joomla! rendszer Lomtár kezelője

Az információs sáv gombjai közül a *visszaállít*, *töröl* és a *súgó* áll rendelkezésre.

Ezek működése a következő:

Visszaállít

A kiválasztott egy vagy több elem visszakerül az eredeti helyére. A visszaállítás után nem lesz publikált elem.

Töröl

A kiválasztott egy vagy több elem véglegesen törlésre kerül a rendszerből.

Súgó

Az on-line súgórendszer elérésére szolgál.

Felhasználó kezelő

Elérése a webhely -> Felhasználó kezelő menüpontban történik. Képe a 31. ábrán látható. A következő táblázat a felhasználói csoportok lehetőségeit mutatja be!

	új felhasználó létrehozása	felhasználó törlése	felhasználó szerkesztése	felhasználói csoport változtatása
super administrator	√	√	√	√
administrator	√	√	√	√
manager				
publisher				
editor				
author				
registered	√			

Az administrator csoportnál meg kell jegyezni, hogy csak vele egyenrangú vagy kevesebb joggal rendelkező felhasználói csoportba tartozó felhasználót tud létrehozni. A registered csoport tagjai pedig csak saját magukat tudják regisztrálni.

 Felhasználó kezelő Szűrő: - Válasszon csoportot! - Válasszon napló állapotot!

#	☐	Név	Felhasználónév	Bejelentkezve	Engedélyezett	Csoport	Email	Utolsó látogatás	Azonosító
1	☐	Kala Pál	Kalappal		✓	Publisher	kalapal@gmail.com	1999-11-29 23:00:00	72
2	☐	manager user	manager		✓	Manager	manager@managermail.org	2007-03-31 08:43:44	73
3	☐	administrator	administrator	✓	✓	Administrator	administrator@administrator.gov	1999-11-29 23:00:00	74

<< Első < Előző 1 Következő > Utolsó >>
Megjelenítendő elemek száma Eredmények 1 - 3 of 3

31. ábra: A Joomla! rendszer Felhasználó kezelője

Az információs sáv gombjai közül a *kilép*, *töröl*, *szerkeszt*, *új* és a *súgó* áll rendelkezésre.

Ezek működése a következő:

Kilép

Hatására egy felhasználót kiléptethetünk a rendszerünkéből.

Töröl

Hatására törlődik egy vagy több kiválasztott felhasználó a rendszerből.

Szerkeszt

A felhasználó adatait szerkeszthetjük. A lehetőségeket a 32. ábrán láthatjuk.

 Felhasználó: szerkesztés

Felhasználó adatok

Név:

Felhasználónév:

Email:

Új jelszó:

Jelszó mégegyszer:

Csoport:

- Public Frontend
- Registered
- Author
- Editor
- **Publisher**
- Public Backend
- Manager
- Administrator

Felhasználó blokkolása Nem Igen

Regisztrálás dátuma 2007-03-31 10:50:32

Utolsó látogatás dátuma 0000-00-00 00:00:00

32. ábra: A Joomla! rendszerbeli felhasználó adatainak szerkesztése

Megváltoztathatjuk a nevét, felhasználónevét, e-mail címét, jelszavát, hogy mely felhasználói csoportba tartozzon, valamint legyen – e blokkolva. Ez utóbbi azt jelenti, hogy hiába regisztrált tagja a felhasználó az oldalunknak, mégsem engedélyezett a belépése.

Egy felhasználó adatainak a szerkesztését úgy is megtehetjük, ha a munkaasztalon a felhasználóra kattintunk. Ugyanitt megtehető a blokkolása is, valamint a tiltása.

Új

Egy új felhasználót hozhatunk létre. A lehetőségek megegyeznek a szerkesztésben leírtakkal.

Súgó

Az on-line súgórendszer elérésére szolgál.

Menü kezelő

Elérése a menü -> menü kezelő menüpontban történik. Képe a 33. ábrán látható. A menüelemek az oldalak közötti navigációt, valamint a tartalom közzétételét hivatottak szolgálni. Tehát a menüelemek olyan linkcsoportok, amelyek szekciókra, kategóriákra, tartalmi elemekre, komponensekre vagy éppen külső oldalra, oldalakra mutatnak.

The screenshot shows the Joomla! Menu Manager interface. At the top left, there is a Joomla! logo and the text "Menü kezelő". Below this is a table with the following columns: #, Menü név, Menüpontok, Publikáltak száma, Visszavontak száma, Lomtárban levők száma, and Modulok száma. The table contains four rows of menu items. At the bottom of the table, there is a pagination control showing "Első < Előző 1 Következő > Utolsó >>" and "Megjelenítendő elemek száma 30" with a dropdown arrow, and "Eredmények 1 - 4 of 4".

#	Menü név	Menüpontok	Publikáltak száma	Visszavontak száma	Lomtárban levők száma	Modulok száma
1	☐ mainmenu		14	-	1	1
2	☐ othermenu		7	-	1	1
3	☐ topmenu		4	-	-	1
4	☐ usermenu		5	-	-	1

33. ábra: A Joomla! rendszer Menü kezelője

A Joomla! rendszerben alapértelmezett módon négy menüelem van:

- mainmenu
- othermenu
- topmenu
- usermenu

Minden egyes menüelemnek rendelkeznie kell egy egyedi azonosító névvel, amit csak a rendszer használ. Egy menüelem csak akkor lesz látható, ha publikálva van. Ezt a modulkezelőben tehetjük meg.

Az információs sáv gombjai közül a *másol*, *töröl*, *szerkeszt*, *új* és a *súgó* érhető el. Ezek működése a következő:

Másol

Egy, a rádiógommbal kiválasztott menü másolható. Másoláskor meg kell adni, mi legyen a másolat menü új menüneve (ennek egyedinek kell lenni és nem tartalmazhat szóközt, mivel azonosításra szolgál), valamint a modul nevét (ez lesz az oldalunk Front-end részén is látható), ami az úgynevezett „publikus” azonosító. Nem csak a menü kerül másolásra, hanem az összes, általa tartalmazott menüpont is.

Töröl

A munkaasztalon a menü neve mellett álló rádiógommbal kiválaszthatunk egy menüt törlésre. A törlés gombbal ez törlődik, valamint az összes menüpontja is (csak a hivatkozások). Nem visszaállítható törlést jelent.

Szerkeszt

Csak a menü nevét tudjuk megváltoztatni. Ez a név jelenik meg a menükezelő munkaasztalán, ezzel tudjuk azonosítani a menüt a rendszeren belül.

Új

Segítségével új menüt hozhatunk létre. Meg kell adnunk a menü nevét, ez egy egyedi azonosító, mely a menü azonosítására szolgál a kódban. Szóközt nem tartalmazhat! Továbbá a menü nevét (ez lesz a Front-end részen is látható), ez a „publikus” azonosító.

Súgó

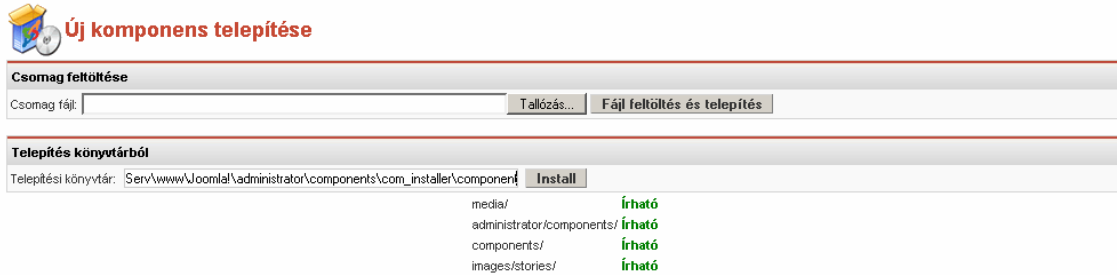
Az on-line súgórendszer elérésére szolgál.

Komponenskezelő

A komponensek az alapelemei a Joomla! funkcionalitásának. A telepített rendszer is tartalmaz komponenseket, és támogatja a kiegészítést további külső komponensekkel. Komponensek elérhetők a <http://extensions.joomla.org/> oldalon, valamint sok más fejlesztői és közösségi webhelyen. A komponensek moduláris jellegűek és lehetővé teszik a rendszer tudásának kiterjesztését. Jellemzően egy menüponthoz csatolhatóak és általános, hogy a tartalmuk a fő tartalomterületen jelenik meg (bár a megjelenítésük függ a használt sablontól).

Komponens telepítése

Elérése a telepítők -> komponens menüpontban történik. A menüpont kiválasztásának eredménye a 34. ábrán látható.

34. ábra: Komponens telepítése a Joomla! rendszerben

A telepíteni kívánt komponens minden esetben egy **zip** fájlt jelent, mely a gépünkön található. Ennek kiválasztását tehetjük meg a „Tallózás” gombbal, majd ezután a „Fájl feltöltése és telepítése” gombbal a telepítését.

A „Telepítési könyvtár” akkor lehet hasznunkra, ha nem a gépünkön, hanem a Joomla! rendszert tartalmazó szerveren található a komponens. Itt ugyanis egy relatív útvonalat kell megadni a fájl elérésére.

Az információs sáv gombjai közül az *eltávolítás* érhető el. Ez – egy már korábban telepített – komponens eltávolítására szolgál. Egyszerre csak egy komponens törlésére van lehetőség. A kiválasztása a komponens neve mellett található rádiógomb bejelölésével történik.

Telepített komponensek és beállításaik

Bannerek

Lehetővé teszi a különböző bannerek megjelenítését az oldalunkon. A megjelenítés oldalletöltésekkor véletlenszerűen változik. Minden egyes bannerhez rendelni kell egy ügyfelet: ő a felelős, a kapcsolattartó a cége vagy éppen a saját hirdetéséért. Ezek általában egy másik oldalra történő hivatkozást takarnak, melyek reklámozásával bevételt hajthatunk az oldalunknak.

A Bannerek szerkesztését, létrehozását, publikálását a Komponensek -> Bannerek -> Bannerkezelő menüpontok alapján érjük el. A hozzájuk tartozó szervezetek, kapcsolattartók kezelése a Komponensek -> Bannerek -> Banner kliens kezelő pontban lehetséges.

Kapcsolatok

Arra szolgál, hogy az oldalunkra látogató felhasználóknak felkínáljuk a kapcsolatteremtés lehetőségét az adminisztrátorokkal, szerkesztőkkel. Általában erre a címre írhatják meg a panaszukat, észrevételeiket, javaslataikat az oldallal kapcsolatban. A kapcsolattípusok

kategóriákba rendezhetőek, erre szolgál a kategória kezelő. Különböző problémák csoportosításánál hasznos lehet. A kategóriákhoz kapcsolattartó személyeket rendelhetünk. Nekik lehet elküldeni az adott témához kapcsolódó üzenetünket.

A kategóriák kezelését a Komponensek -> Kapcsolatok -> Kapcsolat kategóriák menüpont alatt szerkeszthetjük. A kapcsolattartó személyeket a Komponensek -> Kapcsolatok -> Kapcsolatkezelő menüpont alatt adhatjuk meg.

Tömeges levél

Bár a menüpont rendelkezésünkre áll, nincs jogosultságunk a levél küldéséhez, csak Super Administrator csoportba tartozó felhasználónak van ilyen joga. A már ismertetett hét felhasználói csoport valamelyikének lehet levelet küldeni. Lehetőség van nem csak egy csoportnak, hanem az alárendelt csoportoknak is levelet küldeni. Ekkor, ha pl.: az Administrator csoportot választjuk ki, akkor nem csak ők, hanem a Manager csoportba tartozó felhasználók is megkapják az üzenetet.

Hírforrások

A hírforrások a tartalom megosztását segítik elő a különböző honlapok között. A növekvő tartalomszolgáltatók RSS hírforrások alapján osztják meg a saját tartalmukat. Az RSS a webes tartalmak könnyebb elérését hivatottak szolgálni. Céljuk egy könnyen értelmezhető leírást adni a tartalomról, de legtöbb esetben nem csak egy leírást, hanem egy hivatkozást is jelentenek a tartalomra. Az információt egy XML fájlban tárolják. Szokás őket RSS feed – nek, RSS folyamannak vagy RSS csatornának nevezni. Ezeket ellenőrzik az olvasóprogramok, melyek megjelenítik a felhasználónak az információkat a szolgáltató oldalról. Igen hasznosak, mivel nincs szükségünk nap mint nap az általunk látogatott oldalak híreit böngészni. A megosztási mód azon alapul, hogy egy hírnek van bevezető része, amelyet a szolgáltató publikál, és egy link, amely a szolgáltató webhelyére mutat. Léteznek már hírolvasó programok is, melyek összegyűjtik, és rendszerezve tárják eléink a legfrissebb híreket. A legtöbb böngésző is kínál ilyen lehetőséget (IE, Firefox).

Az RSS első megjelent verziója a 0.9 volt, melyet a Netscape tervezett. Ezután az RSS levelező listán résztvevő fejlesztők csoportja publikálta a 1.0 verziót. Legújabb verziója az RSS 2.0.1 2002 – ben jelent meg. A neve állítólag a „Really Simple Syndication” rövidítésből származik.

Egy másik ilyen az ATOM. Ugyanazt a célt hivatott betölteni. Az RSS különböző verzióiból származó tapasztalatok alapján született meg.

Ma már a legtöbb weboldal mind az RSS, mind az ATOM csatornát támogatja.

Ehhez hasonló rendszerben vannak a Joomla! rendszerben tárolt hírek is.

A hírforrás komponens lehetőséget ad létező hírforrások kezelésére, kategóriákba sorolására és különféle szolgáltatókhoz mutató linkek megváltoztatására.

A rendszerezés itt is jelen van: a hírforrásokat kategóriákba csoportosítva tudjuk csak kezelni.

A menükben közvetlen hivatkozást is elhelyezhetünk egy kategóriára. Mindezeket a kategória kezelővel valósíthatjuk meg, melynek elérése a Komponensek -> Hírforrások -> Hírforrás kategóriák menüpontban történik.

Tehát a kategóriák témákat jelentenek. Azokban pedig a témához kapcsolódó különböző hírolvasókat helyezhetjük el. A hírolvasókat a hírforráskezelőben hozhatjuk létre, valamint testre szabhatjuk a tulajdonságait. Egy hírolvasónak mindenképpen egy kategóriába kell tartoznia. A hírforráskezelő elérése a Komponensek -> Hírforrások -> Hírforráskezelő menüpontban történik.

Szavazások

Biztosítják, hogy különböző szavazásokat tegyünk közzé a látogatóinknak. Ezen lehetőség a Komponensek -> Szavazások menüpont alatt található. Lehetőségünk van a meglévő elemek szerkesztésére, valamint új létrehozására. Egy témáról történő szavazáshoz összesen tizenkét választási lehetőséget tudunk megadni.

Hírszolgáltatás

A főoldal tartalmi elemeiből a hírolvasók számára értelmezhető kimenetet generál. A beállítása a Komponensek -> Hírszolgáltatás menüpontban történik.

Weblinkek

Arra szolgál, hogy az oldalunkon használt linkeket csoportokba szedjük. Itt is a rendezettség felé terel minket a rendszer: a weblinkeket kategóriákba kell sorolni. Ez lehetővé teszi, hogy egy adott témához kapcsolódó linkeket egy kategóriába sorolva tegyük közzé. A kategóriákra hivatkozásokat helyezhetünk el a menüpontokban.

A kategóriakezelő elérése a Komponensek -> Weblinkek -> Weblink kategóriák

menüpontban lehet.

A weblink kezelő elérése a Komponensek -> Weblinkek -> Weblinkek kezelése menüpontban történik. Egy linket mindig egy létező kategóriába kell sorolni.

Modulkezelő

A modulok különböző információkat jelenítenek meg, vagy interaktív lehetőségeket biztosítanak a Joomla! oldalnak.

Egy modul bármi lehet az egyszerű szövegtől a HTML kódon át egy önálló külső alkalmazásig. Modulok jelenítik meg az olyan interaktív tartalmat, mint a szavazás, friss hírek, hírolvasások, stb. A webhely modulok különböznek az adminisztrációs moduloktól. Az előbbiek a Front-end oldalon jelenítik meg a tartalmukat, míg az utóbbiak a Back-end oldalon, különböző lehetőségeket nyújtanak a felhasználóknak. Modulokat elvileg bárki készíthet.

Modulok telepítése

Elérése a Telepítők -> Modulok menüpontban történik.

Egy modul telepítése analóg módon történik a komponensek telepítésével, csakúgy, mint az eltávolítása is.

Webhelymodulok

A webhely moduljai (Front-end) megtekinthetők a Modulok -> Webhely modulok menüpontban.

Az információs sáv gombjai közül a *publikál*, *visszavon*, *másol*, *töröl*, *szerkeszt*, *új* és a *súgó* áll rendelkezésünkre. Ezek működése a következő:

Publikál

Engedélyezi egy kiválasztott modul megjelenítését a webhelyen.

Visszavon

Letiltja egy kiválasztott modul megjelenítését a Front-end oldalon.

Másol

Másolatot hoz létre a kiválasztott modulról. Az új modul *modulnév másolat* néven jön létre és tulajdonságai megegyeznek az eredetiével.

Töröl

Törli a kiválasztott modult vagy modulokat.

Szerkeszt

Segítségével egy kívánt modul tulajdonságait testre szabhatjuk. Meg lehet változtatni a címét, a cím megjelenítését a főoldalon, pozícióját, sorrendileg mely modul után következzen (ennek csak a Back-end oldalon van eredménye), mely csoportba tartozó felhasználók számára legyen elérhető, legyen – e publikálva, stb.

Új

Egy új modult hozhatunk létre. Ugyanazokat a tulajdonságokat adhatjuk meg, mint a szerkesztésnél.

Súgó

Az on-line súgó érhető el a segítségével.

Adminisztrációs modulok

Az adminisztrációs modulok (Back-end) megtekinthetők a Modulok -> Adminisztrációs modulok menüpontban.

Az információs sáv gombjai közül a *publikál*, *visszavon*, *másol*, *töröl*, *szerkeszt*, *új* és a *súgó* áll rendelkezésünkre. Ezek működése megegyezik az előbb leírtakkal.

Mambotok

A Mambotok olyan funkcionális egységei a Joomla! rendszernek, melyek a működést segítik elő. A nevük még a Joomla! ősrendszeréből, a Mambo – ből ered, a **Mambo** robot – ből származtatható. Sok fajtájuk létezik, ezért a könnyebb kezelhetőség végett csoportosították őket. Lehetnek olyanok, melyek a tartalmi elemeken dolgoznak, vagy a keresést segítik elő. Egyes csoportokban bármennyit publikálhatunk egyszerre, más csoportokban (pl. ilyen a WYSIWYG szerkesztők) csak egy lehet aktív. Van olyan csoport, ahol a sorrendjük is fontos: például a tartalmi csoportban a képcserélő mambot – nak az első helyen kell állnia (Image Replacement Mambot – *mosimage*), még az oldaltördelőnek az utolsó helyen (Pagination Mambot – *mospaging*).

Tartalmi mambotok

Tetszőleges számú mambot összevonható ebben a csoportban. Ezek a megjelenítendő tartalmi elemeket manipulálják, valamilyen műveletet hajtanak rajta végre. A legtipikusabb eset, amikor egy kód (pl.: *{tag}*) egy tartalmi elemmel helyettesítődik.

Leggyakrabban használtak:

- MOS kép (MOS image): ez egy képcserélő mambot. A tartalom szövegébe a `{mosimage}` kódot kell írni, melynek a helyén a megjelenített tartalmi elemben a kép fog megjelenni. A képek a kiválasztásuk sorrendjében kerülnek megjelenítésre. Ha több ilyen tagot írunk be, mint ahány képet megjeleníteni szeretnénk, a feleslegesek nem kerülnek megjelenítésre. Leginkább a WYSIWYG szövegszerkesztő nélküli munkához hasznos. Eredetileg ehhez is készült.
- Verziófigyelő mambot (Legacy Mambot Includer): 4.5 – ös verziójú Mambo mambotjainak kezelésére való (ez azért is kell, mivel a Joomla! rendszer a Mambo egy újabb verziójának is tekinthető, és sok minden átvehető a komponensekből). Kompatibilitás megteremtése a cél, ezért ha nincs 4.5.1 – es verziónál régebbi telepítve a rendszerben, biztonsági okokból kikapcsolható.
- Kódtámogató mambot (code support): a rendszer a `{moscode} ... kód ... {/moscode}` tag – ek között bevitt szöveget PHP kódként fogja értelmezni.
- Keresőbarát motor mambot (Search Engine Friendly (SEF) mambot): a tartalomban elhelyezett linkeket keresőbaráttá alakítja. Ez a HTML kódban a tag-ek megváltoztatását jelenti.
- MOS értékelő (MOS Rating): tartalmi elemekkel kapcsolatos szavazást biztosít.
- E-mail szűrő mambot (E-mail cloaking): átírja a tartalomban lévő összes e-mail címet olyan formára, hogy a spamrobotok számára értelmezhetetlen legyen, vagyis ne tudják elárasztani az adott mailbox – ot kérértlen reklámlevelekkel.
- MOS oldaltördelő mambot (MOS Pagination): egy hosszú cikk több oldalra tördelését szolgálja. A cikk egyes részeihez akár tartalomjegyzék is készíthető.
- GeSHi: egy kódot formázva jelenít meg a tartalmi elemben, különböző színeket használva. Alapértelmezetten a CSS, HTML, JavaScript, MySQL, SQL, PHP, XML kódokat ismeri, de kb. 30 nyelvhez lehet támogató eszközt letölteni a <http://qbnz.com/highlighter/> weboldalról. Az ilyen módon történő kód megjelenítés megadása: `<pre lang="bevitel_nyelve"> {moscode} a megjelenítendő kód {/moscode} </pre>`, ahol a bevitel nyelve lehet a `css`, `php`, `javascript`, stb. Mindenképpen szükséges hozzá, hogy a „kódtámogató mambot” és a „GeSHi mambot” publikálva legyen.

Kereső mambotok (Search Mambots)

A kereső mambotok a különböző komponensekben teszik lehetővé a keresést. Alapértelmezett módon a következőkben lehetséges:

- tartalmi elemek
- weblinkek
- kapcsolatok
- kategóriák
- szekciók

Tetszőleges számú kereső mambot publikálható.

Szerkesztő mambotok

Vizuális szövegszerkesztői támogatást nyújtanak a felhasználóknak (WYSIWYG), mintha egy Word szerkesztővel dolgozna.

Mambotok telepítése

Elérése a Telepítők -> Mambotok menüpontban történik.

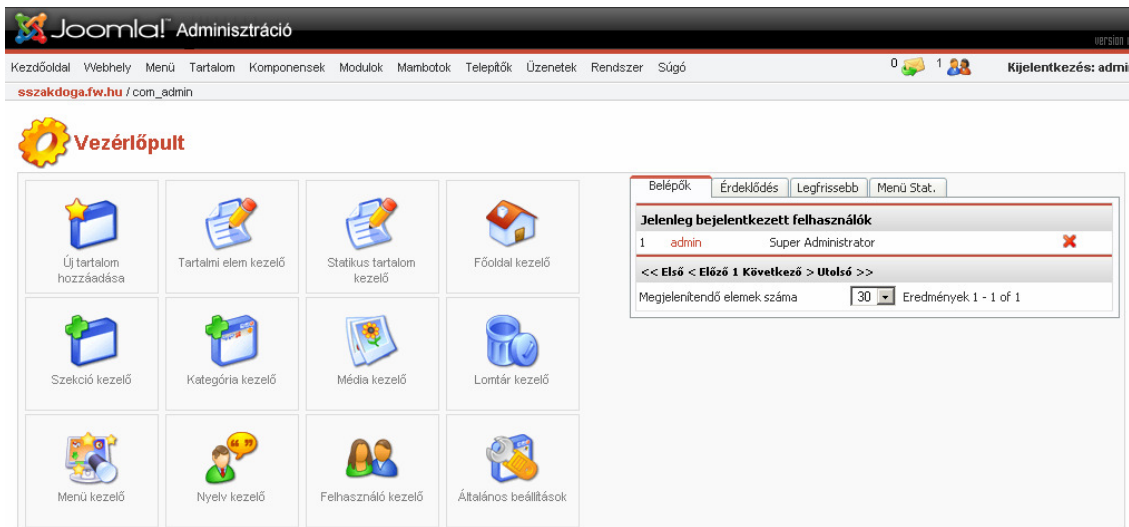
Egy modul telepítése analóg módon történik a komponensek telepítésével, csakúgy, mint az eltávolítása is.

Super Administrator

A Super Administrator csoportba tartozó felhasználó rendelkezik az összes hozzáférési joggal a Front-end részhez, amivel egy Publisher csoportba tartozó felhasználó, illetve az összes jogokkal, amivel egy Administrator csoportba tartozó, továbbá a következő Back-end hozzáférési jogai vannak:

- általános beállítások kezelése
- nyelvi beállítások kezelése
- sablonok kezelése
- rendszerinformáció
- globális felszabadítás

Miután bejelentkezett egy Super Administrator, a 35. ábrán látható kép fogadja.

35. ábra: A Super Administrator felhasználó adminisztrációs felülete

Egy ilyen típusú felhasználónak az összes lehetőség rendelkezésére áll.

Általános beállítások

Elérése a Webhely -> Általános beállítások menüpontban történik.

Ezek a Joomla! működésének testre szabási lehetőségeit takarják. A változások során a `configuration.php` fog változni, ezért alapvető fontosságú, hogy írható legyen. A változások beállítása után beállítható a fájl írásvédettsége.

Az információs sáv gombjai közül a *publikál*, *visszavon*, *másol*, *töröl*, *szerkeszt*, *új* és a *súgó* áll rendelkezésünkre. Ezek működése a szokásos.

Az általános beállítások részletezése:

Site fül

Itt helyezhetjük üzenet kívül az oldalunkat, valamint megadhatunk egy üzenetet az ilyen esetekre. Beállíthatunk egy üzenetet, mely rendszerhiba esetén látható. Ilyen hiba lehet például, ha nem jön létre a kapcsolat az adatbázissal. Érdekes megadni egy adminisztrátor elérhetőségét is a megjelenített üzenetbe, hogy a felhasználó, aki hibát észlelt esetleg tudja értesíteni róla. Mindkét üzenet megadásában megengedett a szabvány HTML kód használata is. Itt állíthatjuk be a böngésző címsorában megjelenő nevet, illetve azt, hogy a regisztrációhoz kötött tartalmat megtekinthetik – e a regisztrálatlan felhasználók (ezt azonban

felülbírálnak az egyes tartalmi elemeknél megadottakkal). Előírhatjuk, a felhasználók regisztráció – kötelezettségét az oldalunk megtekintéséhez. Azonban ezzel érdemes óvatosan bánni, mivel az indokolatlan regisztrációs kérelmekkel „elriaszthatjuk” a felhasználókat! A regisztráláshoz további megszorításokat is tehetünk.

Megszabhatjuk még az alapértelmezett megjelenített elemek számát a munkaasztalon, valamint hogy mi legyen az alapértelmezett szövegszerkesztő (ebből mindig csak egyet választhatunk ki) és azt, hogy mi legyen a böngészőnkben a címsor mellett megjelenített ikon alapértelmezett neve.

Helyi fül

A Front-end rész alapértelmezett nyelvi beállításait adhatjuk meg (a telepített nyelvi csomagok közül választhatjuk ki), valamint az időzónát.

Tartalom fül

A tartalmi elemek alapértelmezett megjelenítését állíthatjuk be. Ezek az egyes elemeknél felülbírálnak.

Adatbázis fül

Az adatbázisszerver beállításait adhatjuk meg. Ezek igen fontos beállítások, ha valamit rosszul adunk meg, azzal az egész rendszerünk működését tönkretehetjük. Egy jól telepített Joomla! rendszerrel nem szükséges ezen beállítások módosítása.

Szerver fül

Az itt található elemek egy részét már telepítéskor meg kellett adni, ezért a módosításuk nem lehetséges.

Metaadat fül

Itt adhatjuk meg azokat a tulajdonságokat, melyek a keresőmotoroknak szüksége van a honlapunkról. A webhely meta leírása semmiképpen ne tartalmazzon többet 20 szónál, mivel a keresőmotorok az ezen felülieket nem veszik figyelembe. A meta kulcsszavak alatt olyan szavakat értünk, melyek az oldalunkra jellemzőek. Ezeket vesszővel elválasztva kell megadni és számuk maximum 300, 500 lehet. Nem érdemes ismételni a szavakat.

Levél fül

Az e-mail küldést tulajdonságait adhatjuk meg, többek között, hogy mely szolgáltatást akarom használni a küldéshez, mi lesz a feladó e-mail címe illetve a neve. Ezen beállításoknak a tömeges levél küldésénél vesszük majd a hasznát.

Gyorstár fül

Lehetővé teszi a honlap bizonyos elemeinek a cache-elését, javítva ezzel a honlap tartalma megjelenítésének a sebességét. Megadhatjuk, mely mappába tárolja ezeket a fájlokat, valamint hogy milyen időközönként történjen ezek frissítése.

Statisztika fül

Engedélyezhetjük különböző statisztikai adatok összegyűjtését. A „statistics” lehetővé teszi, hogy a látogatók által használt böngészőiről valamint az operációs rendszereiről kapjunk képet. „A tartalmi találatok naplózása dátum szerint” lehetővé teszi a tartalmi elemek letöltésének napi szintű gyűjtését. Ez általában nagy méretű adatgyűjtést jelent. A „Kereső szöveg naplózása” felhasználók által keresett kulcsszavakat gyűjti össze. Ez igen hasznos lehet, mivel képet kapunk a látogatóink érdeklődési köréről és ezáltal módosítani tudjuk a tartalmat a látogatók igényeinek megfelelően.

SEO fül

Itt „keresőbaráttá” tehetjük a weboldalunkat. A keresőbarát URL-ek azt jelentik, hogy a tartalomra mutató hosszú linkek rövidek, a keresők számára is értelmezhetőek lesznek. Ez azonban csak Apache alapú webszervereken lehetséges, és szükséges hozzá a `htaccess.txt` átnevezése `.htaccess` – re. „Dinamikus oldal címek” bekapcsolása után a látogató böngészőjének címsorában megjelenik az oldal címe. Ez egy újabb lépés az oldalunk keresőbaráttá tételéhez.

Nyelvkezelő

A webhelyünk nyelvének beállítására szolgál. Választani azonban csak a telepített nyelvek közül tudunk. Elérése a Webhely -> Nyelv kezelő -> Webhely nyelvek menüpontban történik. Az információs sáv gombjai közül a *publikál*, *töröl*, *szerkeszt*, *új* és a *súgó* áll rendelkezésünkre. Ezek működése a következő:

Publikál

A webhely Front-end oldali nyelvének beállítására szolgál. A telepített nyelvek közül a név melletti rádiógommbal választhatunk, majd a publikál gombbal alapértelmezetté tehetjük azt. Azonban csak a telepített elemek nyelve fog megváltozni, a felhasználók által beküldött tartalom, a létrehozott menüelemek, stb. nem.

Töröl

A rádiógommbal kiválasztott nyelvi elemet törölhetjük.

Szerkesztés

A nyelvi csomag php fájlját nyithatjuk meg szerkesztésre. A módosítások természetesen a Front-end oldalon megjelenített szövegekben jelennek meg.

Új

Egy új nyelvi csomagot telepíthetünk ezen menüpont alatt. Vagy a „Tallózás...” gombbal megkeressük a telepítendő fájlt, vagy egy relatív útvonalat adunk meg a „Telepítési könyvtár” helyen. Ugyanilyen feltételekkel lehetséges ezen funkció elérése a Telepítők -> Nyelvek menüpont alatt.

Súgó

Az on-line súgót érhetjük el vele.

Sablonok kezelése

A sablonoknak két fajtájuk van: webhely sablonok és adminisztrátori sablonok. Az előbbieket a Front-end, az utóbbiak a Back-end oldal megjelenéséért felelősek. Az alap feltelepített Joomla! rendszerben 2 Front-end template áll rendelkezésre. Csakúgy mint a komponensek, modulok ezeket is sok különböző fejlesztői és közösségi webhelyekről szerezhetjük be, valamint mi magunk is készíthetünk, vagy testre szabhatunk egy meglévőt.

Sablonkezelő

A sablonkezelő abban nyújt segítséget, hogy telepítsük vagy megváltoztassuk a meglévő sablonokat. Ennek érdekében a Joomla! rendszer rendelkezik beépített HTML és CSS szerkesztővel. Lehetőség van egy előnézeti kép megjelenítésére a telepített sablonokról. Ez a sablon könyvtárban elhelyezett `template_thumbnail.png` képet jelenti. Ha ez nem áll rendelkezésre, akkor a „nincs elérhető előnézet” üzenetet kapjuk. Egy sablon hozzárendelhető az egész oldal megjelenítéséhez, valamint különböző részekhez (pl.: modulokhoz). Az egész

oldalhoz történő hozzárendelést jelöli a munkaasztalon megjelenő táblázat „Alapértelmezett” oszlopában, míg csak egy részéhez a táblázat „Társított” oszlopában jelenik meg a .

A Front-end oldali sablonkezelő elérése a Webhely -> Sablonkezelő -> Webhely sablonok menüpontban történik, a Back-end oldali pedig a Webhely -> Sablonkezelő -> Adminisztrációs sablonok menüpontban.

Az információs sáv gombjai közül az *alapértelmezett*, *hozzárendel*, *töröl*, *HTML*, *CSS*, *új* és a *súgó* áll rendelkezésünkre. Mindkét menüpontban hasonló módon állnak rendelkezésre, eltérés csak az Adminisztrációs sablonok kezelőjében van, ahol a „Hozzárendel” nem elérhető. Működésük azonos, és a következőképpen történik:

Alapértelmezett

Ezen gomb segítségével tudjuk alapértelmezett sablonná tenni a kiválasztott elemet.

Hozzárendel

Egy kiválasztott sablont valamely menüponthoz hozzárendelhetjük. Ez alapesetben nem okoz eltérést a főoldalon látottaktól, a megjelenítésbeli különbség csak az adott menüpont megtekintésekor jelentkezik.

Töröl

Egy kiválasztott sablont töröl. A törlést megtehetjük, ha a Joomla! rendszer `templates` könyvtárába létrehozott `sablon_neve` könyvtárat töröljük.

HTML

A sablonhoz tartozó `index.php` fájl szerkesztését biztosítja.

CSS

A sablonhoz tartozó `template_css.css` fájl szerkesztését biztosítja.

Új

Egy új sablon telepítését teszi lehetővé. A sablont kiválaszthatjuk a számítógépünkről a „Tallózás” gomb segítségével, vagy megadhatunk egy relatív útvonalat is a „Telepítési könyvtár” menüpont alatt. Ez a funkció ugyanígy elérhető a Telepítők -> Sablonok – webhely menüpontról.

A telepítésre kerülő sablon minden esetben egy `zip` fájlt jelent. Ezért a telepítés úgymint megtörténhet, hogy a Joomla! rendszer `templates` könyvtárában létrehozunk egy `sablon_neve` könyvtárat, és ide másoljuk a kitömörített `zip` fájl tartalmát.

Súgó

Az on-line súgó elérésére szolgál.

Modulpozíció

Lehetővé teszi, hogy a modulpozíciókat kiegészítő szöveggel lássuk el. Ezek a szövegek a modulkezelőben a létrehozáskor vagy a szerkesztéskor jelennek majd meg, egy modul pozíciójának beállításakor. A rendszerben összesen 27 beépített pozíció van, ezeket akár meg is változtathatjuk, valamint 23 más, új pozíciót adhatunk meg.

Az információs sáv gombjai közül a *ment*, *mégsem* és a *súgó* áll rendelkezésünkre. Működésük a következő:

Ment

A modul pozíciókon végrehajtott változtatásokat menthetjük.

Mégsem

Szabályos visszalépés (nem marad zárolva az elem) mentés nélkül.

Súgó

Az on-line súgó elérését szolgálja.

Üzenetek

Lehetőség van egy Back-end felhasználónak üzenetet küldeni. Üzenet küldésére és fogadására minden Back-end felhasználónak lehetősége van, ezt az információs sáv ikonjával tehetik meg. Azonban a beállítások megváltoztatására csak a Super Administrator csoportba tartozó felhasználóknak van joga.

Postaláda

Ezen menüpont alatt kezelhetjük az üzeneteinket. Elérése az Üzenetek -> Postaláda menüpontban történik. Ugyan ezt érhetjük el az információs sáv ikonjával.

Az információs sáv gombjai közül a *töröl*, *új* és a *súgó* érhető el. Ezek működése a következő:

Töröl

Egy vagy több kiválasztott üzenet törlése. A törlés nem visszaállítható törlést jelent.

Új

Új üzenet készítése egy Back-end felhasználónak.

Súgó

Az on-line súgó elérését teszi lehetővé.

Egy üzenet olvasása az üzenet nevére kattintással történik. Ezután lehetőségünk van törölni az üzenetet, vagy válaszolni rá.

Beállítások

A felhasználók a postafiókjukra tehetnek megszorításokat. A „Bejövő posta lezárása” igenre állítása esetén nem kaphat üzenetet a felhasználó. Ez pl.: hasznos lehet, ha egy új komponens telepítése során a felhasználó nem akar kérdésekkel foglalkozni, és ez időre távol tart magától minden üzenetet. Megadhatjuk továbbá, hogy ha egy új üzenet érkezett, kapjon – e róla e-mail értesítést a felhasználó, illetve, hogy az üzenetek automatikusan hány nap után törölődjenek.

Rendszer

A rendszerünkre vonatkozó információkat tudjuk itt begyűjteni. Részleteiben:

Verzióellenőrzés

Elérése a Rendszer -> Verzió ellenőrzés menüpontban történik. Megnézi, hogy a telepített Joomla! rendszerünknek elérhető-e már újabb stabil verziója.

Rendszerinformáció

Elérése a Rendszer -> Rendszer infó menüpontban történik. Az általános rendszerinformációkról (rendszer, webszerver, PHP verzió, Joomla! verzió, használt böngésző valamint a `configuration.php`), részletes információkat a PHP-ről, valamint a hozzáférési jogokról kaphatunk itt képet.

Globális felszabadítás

Elérése a Rendszer -> Globális felszabadítás menüpont alatt történik. Igen hasznos funkció, ugyanis amikor egy felhasználó egy tartalmi elemet szerkeszt, arra az időre a rendszer zárolja azt. Viszont ha a felhasználó nem szabályosan fejezi be a munkamenetet (a böngésző Vissza gombját használta), akkor az zárolva is marad, amit csak ő tud feloldani, vagy egy, a Super Administrator felhasználói körbe tartozó felhasználó, ezen funkció segítségével.

Sablonkészítés a Joomla! – hoz

A feltelepített Joomla! rendszerünk külsejének megváltoztatását háromféleképpen tehetjük. Egyik, hogy a meglévő sablonok közül választunk egyet, másik módja, hogy egy szakemberrel készítettünk az elképzelésünknek megfelelőt. A harmadik út az, hogy mi magunk készítünk egyet. Az ehhez vezető legegyszerűbb út az, ha valamely meglévő sablont választjuk kiindulási alapnak. Ezt szeretném most bemutatni.

A kinézet igényeinknek megfelelő megváltoztatásához a sablon könyvtárában található `index.php`, valamint a `css` mappában megtalálható `template_css.css` szerkesztése szükséges. Előbbi a megjelenített keretrendszerért, az utóbbi az aprólékosan megjelenített stílus eszközökért felelős.

A szerkesztéshez az Edit Plus 2 szövegszerkesztőt használtam. Ennek próbaverziója ingyenesen letölthető a <http://www.editplus.com/download.html> címről. Használata azonban nem elengedhetetlen, mivel a Joomla! rendszer rendelkezik beépített szerkesztővel, mellyel a szükséges változásokat el lehet végezni.

A szerkesztés bemutatásához a `Lichtenart_lightyear` nevű csomagot választottam, mely letölthető a http://www.lichtenart.com/downloads/lichtenart_lightyear.zip címről.

A háttér megváltoztatása

Kétféle módon lehetséges. Egyik, a háttérrel jelentő kép tényleges lecserélése. A kép az `images` könyvtárban található és `mainback.jpg` névre hallgat. A másik, a már fent említett `.css` fájlban a háttér megjelenítéséért felelős stílusdefiníció átirása.

```
body
{
    background-color:#333333;
    margin:0px auto 0px auto;
    background-image: url(../images/mainback.jpg);
}
```

Itt az `background-image: url(../images/mainback.jpg);` sorban a kép elérését kell megváltoztatni az általunk használni kívántra.

Lehetséges még továbbá az is, hogy nem egy képet, hanem egy színkódot adunk meg. Ezt tettem én is, ez esetben elhagytam a `background-image` sort, és a `background-color` értékét

#DDDDDD – ra változtam (világos szürke)

A fejléc megváltoztatása

A szerkesztésre kiválasztott sablonban a fejléc összesen hat képből áll össze. Az `index.php` fájlban a

```
<div id="lichtenart-lightyear-03_"></div>
<div id="lichtenart-lightyear-04_"></div>
<div id="lichtenart-lightyear-05_"></div>
<div id="lichtenart-lightyear-08_"></div>
<div id="lichtenart-lightyear-09_"></div>
<div id="lichtenart-lightyear-10_"></div>
```

sorok felelősek a fejléc képeinek a megjelenítéséért. A `<div>` tag a html kódban jól használható, ha a különböző egységeknek eltérő stílust szeretnénk adni. A példában leírt `id="lichtenart-lightyear-03_"` pedig a `.css` fájlban a

```
#lichtenart-lightyear-03_ {
    position:absolute;
    left:77px;
    top:27px;
    width:203px;
    height:26px;
    background-image: url(../images/lichtenart_lightyear_03.gif);
}
```

stílusdefinícióra való hivatkozást jelenti.

Minden egyes stílusdefinícióban megadhatunk egy képet vagy egy színkódot, mely az adott elem megjelenítéséért felel. Mivel képet szerettem volna megjeleníteni a fejlécen, praktikusabbnak tartottam a stílusdefiníciók átírását a kép hat darabra vágása helyett.

Az eredmény a következőképpen néz ki a `.css` fájlban:

```
#lichtenart-lightyear-changed {
    position:absolute;
    left:77px;
    top:27px;
    width:746px; /* az előző három összege */
```

```
height:170px; /* az előző kettő összege */
background-image: url(..images/fejlec.jpg);
}
```

illetve a `.php` fájlban:

```
<div id="lichtenart-lightyear-changed"></div>
```

(az előbbi hat sor helyett)

Az elemek jelentése a következő:

- **position**: az adott formázási elem pozíciójának megadását szolgálja
- **left**: az adott formázási elem bal margótól vett távolságát adja meg
- **top**: az adott formázási elem az oldal tetejétől vett távolságát adja meg
- **width**: az adott formázási elem szélességét adja meg
- **height**: az adott formázási elem magasságát adja meg
- **background**: a háttérszínt állíthatjuk be vele. Értéke lehet színkód, vagy egy adott képhez tartozó url.

A lábjegyzet szerkesztése ezzel analóg módon történik.

Újabb oszlop megjelenítése

Az `index.php` fájlban helyezkedik el a következő négy sor, mely az oldalunkon megjelenített oszlopokért felelős:

```
<tr>
  <td width="25%" valign="top"><?php mosLoadModules ( 'left' ); ?></td>
  <td width="75%" valign="top"><?php mosMainBody(); ?></td>
</tr>
```

Egy újabb oszlop megjelenítéséhez a kódot a következőképpen kell változtatnunk:

```
<tr>
  <td width="20%" valign="top"><?php mosLoadModules ( 'left' ); ?></td>
  <td width="60%" valign="top"><?php mosMainBody(); ?></td>
  <td width="20%" valign="top"><?php mosLoadModules ( 'right' ); ?></td>
</tr>
```

Ez esetben azonban nem csak egy új oszlopot hoztunk létre, hanem pozíciójukat is beállítottuk (`<?php mosLoadModules ('right'); ?>`), valamint a méretüket is

megváltoztattuk: `width="20%"`, illetve `width="60%"`.

Keresés megjelenítése a fejléc alatt

Ezt a lehetőséget az `index.php` – ban a következő kód szolgálja:

```
<input class="searchbox" type="text" name="searchword" size="15" value="<?php  
echo _SEARCH_BOX; ?>" onblur="if(this.value=="") this.value='<?php echo  
_SEARCH_BOX; ?>';" onfocus="if(this.value=='<?php echo _SEARCH_BOX; ?>')  
this.value='';" />  
  
<input type="hidden" name="option" value="search" />
```

Gombok színeinek megváltoztatása

A megjelenített gombokért felelős képet a már ismertetett `images` mappában találhatjuk `bg_button.gif` név alatt. Megváltoztatása analóg módon történik a háttér színének megváltoztatásával.

Esetemben azt jelenti, hogy a

```
.button {  
    font-family: Verdana, Arial, Helvetica;  
    font-size: 13px;  
    color: #000000;  
    background: #FFFFFF;  
    border: 1px solid #000000;  
    background-image: url(../images/bg_button.gif);  
    height:20px;  
    margin-top: 2px;  
    margin-bottom: 2px;  
}
```

kódot a

```
.button {  
    font-family: Verdana, Arial, Helvetica;  
    font-size: 13px;  
    color: #000000;  
    background: #CC5500;
```

```

border: 1px solid #000000;
height:20px;
margin-top: 2px;
margin-bottom: 2px;
}

```

kóddal helyettesítettem.

Az elemek jelentése a következő:

- **font-family**: betűcsalád, betűtípus megadása. Több elem is megadható, egymás után vesszővel elválasztva. Ezekből – a felsorolás sorrendjében – az első, a számítógépen megtalálható fog megjelenni.
- **font-size**: betűméret megadása. Lehetséges értékei: **xx-small**, **x-small**, **small**, **medium**, **large**, **x-large**, **xx-large**, illetve megadása pixelben (pl.: **15px**). A relatív mértékekkel: **larger**, **smaller**.
- **color**: az adott elem színét adhatjuk meg vele.
- **border**: a határoló elem tulajdonságait adhatjuk meg. Megadható külön **border-bottom**, **border-top**, **border-left**, **border-right**, melyek rendre az alsó, felső, bal és jobb határoló elem tulajdonságait állítják.
- **margin-top**: a felső margó értékének beállítását szolgálja. Megadható számértékkel, százalékos formában, illetve az **auto** értékkel automatikus értékűre. Lehetséges változatok (**margin-bottom** (alsó margó), **margin-left** (bal margó), **margin-right** (jobb margó) beállítása ezzel analóg módon történik.

Tartalmi elemek címeinek megjelenítése

Ezen elemek kinézetéért a .css fájlban a következő stílusdefiníció felelős:

```

contentheading {
font-family: Verdana, Arial, Helvetica;
font-size: 15px;
font-weight: bold;
color: #000000;
text-align:left;
line-height: 16px;
height: 15px;
}

```

```
border-left: 6px solid #ADFF2F;  
border-bottom: 1px solid #ADFF2F;  
padding-left: 2px;  
}
```

Mivel csak a határoló keretek színeit akartam megváltoztatni, ezért csak két sort kell módosítanom a kódban:

```
border-left: 6px solid #999999;  
border-bottom: 1px solid #999999;
```

Az elemek jelentése a következő:

- **font-weight**: a betűvastagság adható meg vele. Értékei: **normal**, **bold** (félkövér), **bolder** (kövér), **light** (vékonyabb), **lighter** (egészen vékony), illetve számmal: **100**, **200**, **300**, **400**, **500**, **600**, **700**, **800**, **900** (a normálnak a **400**-as érték felel meg).
- **text-align**: szövegek igazítását szolgálja. Értékei: **left** (balra), **right** (jobbra), **center** (középre), **justify** (sorkizárt).
- **line-height**: a szövegsorok közötti távolságot adja meg. Megadható számmal, ekkor a sortávolság a betűméret, illetve százalékos formában.
- **padding-left**: a formázási egység bal oldali határvonala és a tartalom között adja meg a távolságot. Lehetséges hosszúságértékkel és százalékosan. Analóg változatai a **padding-right**, **padding-top**, **padding-bottom**, melyek a jobb, felső és alsó távolságát adják meg a tartalomnak és a határvonalnak.

A kinézet testre szabása ezzel számomra befejeződött. Azonban az összes lehetőséget teljesen még koránt sem sikerült felsorolni.

Portál készítése a Joomla! – val

Elvárások a portállal szemben

A készítendő oldal egy, a Wikipédia – hoz hasonló funkciókat látna el. Az egyetemi tanulmányaim alatt felmerülő tárgyak fogalmainak, definícióinak az összegzésére szolgálna. A dolgozat írása során a Joomla! rendszer megismerésével arra jutottam, hogy ez ideális lenne

egy ilyen tartalom rendszerezéséhez – már az alaprendszer is megfelelő tulajdonságokkal bír egy ilyen jellegű feladat megoldásához.

Ezen a portálon ugyanis tartalmat kellene kezelni, összegyűjteni, rendszerezni és a Joomla! pontosan erre lett tervezve! Nagyon jól ki lehet használni a rendszerező jelleget, a már említett három szintet az elemek kezelésére: szekciók, kategóriák és tartalmi elemek.

Ugyanis a szekcióknak megfeleltethetőek az egyetemi karok, a kategóriáknak a karokon hallgatható tárgyak és a kategóriákba az egyes tárgyak fogalmai, mint tartalmi elemek besorolhatóak. Ezt alkalmaztam is a készített oldalon.

A felhasználók lehetőségei

Regisztrálatlan felhasználó:

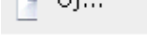
Joga van megtekinteni az oldalakon összegyűjtött linkeket, elolvashatja a híreket, kereshet a publikus tartalmi elemek között. Részt vehet az aktuális szavazáson, megírhatja a problémáit az adminisztrátoroknak. Lehetősége van a regisztrációra is, ezáltal a nem publikus tartalmi elemekhez is hozzáférést kap.

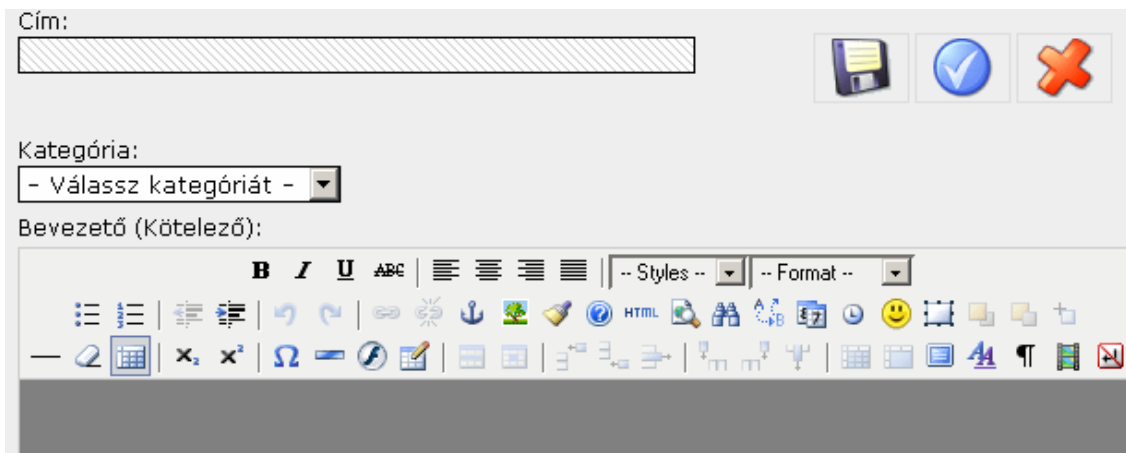
Registered

Minden, ami egy nem regisztrált felhasználónak rendelkezésére áll, továbbá elolvashatja a nem publikus tartalmi elemeket. Ez jelen esetben egy adott kar egy tárgyához tartozó fogalmakat jelenti.

Author

Minden, ami egy regisztrált felhasználónak a rendelkezésére áll, továbbá egy adott tárgyhöz

egy új fogalmat definiálhat (azaz új tartalmi elemet hozhat létre). Ezt az linkre kattintva teheti meg. Egy, a Back-end oldalon már látott szövegszerkesztővel történhet a létrehozandó elem szerkesztése. Ennek képe a 36. ábrán látható.

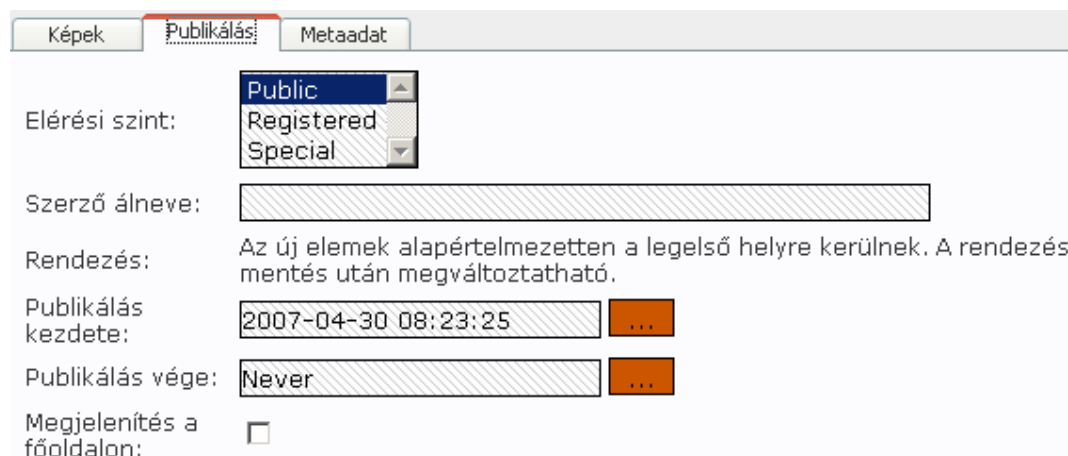
36. ábra: A Joomla! rendszer szövegszerkesztője

Az új elem létrehozásakor ki kell választani, mely kategóriához tartozzon. Ügyelni kell arra, hogy vagy a **mentés** gombot, vagy a **mégse** gombot használjuk, egyébként a készítő elem zárolt lesz.

A létrehozáshoz cím és bevezető szöveg megadása kötelező, valamint meg kell adni, hogy mely kategóriához tartozzon a tartalmi elem. A „fő tartalom” elmaradhat.

Lehetőség van a készített tartalomhoz képet rendelni, hozzáférési szintet beállítani (alapértelmezés szerint publikus) és metaadatokat megadni (ezen utóbbiak a keresést segítik).

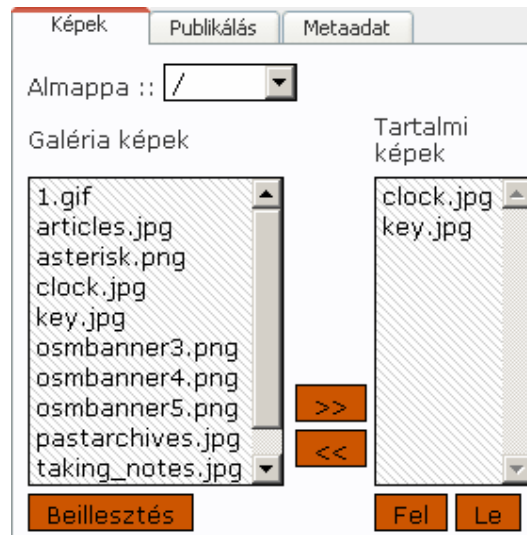
Erről képet a 37. ábrán láthatunk.

37. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése a Front-end oldalon – Publikálás fül

Képek megadása esetén a szövegben a **{mosimage}** kódot kell megadni. Ezek helyére helyettesítődnek be a kiválasztott, tartalmi képek közé került elemek a kiválasztás sorrendjének megfelelően. Választani a rendszerbe feltöltött képek közül lehet. Ezt a 38.

ábrán látható módon tehetjük.

38. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése a Front-end oldalon – Képek fül

Az újonnan létrehozott fogalom nem lesz publikált, ezt egy Back-end felhasználónak publikussá kell tennie. Az admin csoportba tartozó felhasználók üzenetet kapnak az új elem létrejöttéről.

Ezen csoport tagjai a még meglévő tartalmi elemeket nem szerkeszthetik. Ez alól azonban kivételt képeznek azon elemek, amelyet a felhasználó maga hozott létre. A szerkesztését a gombra kattintva teheti meg.

A felhasználóknak lehetőségük van linkeket beküldeni. A beküldés után nem kerülnek megjelenítésre, valamely adminisztrátornak engedélyeznie kell azt. Beküldésre a felhasználói menüben van lehetőség, a **Submit Weblink** menüpontban, és ezt a Registered csoporton kívül minden regisztrált felhasználó megteheti.

A készített portálon a hasznos linkek között elhelyeztem egy hivatkozást (39. ábra) a felhasználók által beküldött linkekre. Így az Adminisztrátorok által engedélyezett linkek itt jelennek meg.

39. ábra: Hivatkozás készítése a Felhasználók linkjeire a Joomla! rendszerben

Ha egy tartalmi elem szerkesztésekor valami hiba lép fel (szabálytalan visszalépés, böngésző bezárása) az elem zárolásra kerül. Ezt a zárolást csak egy Super Administrator csoportba tartozó felhasználó tudja feloldani a „Globális felszabadítás” menüpontban, vagy a szerkesztést végző felhasználó. Erre egyik lehetősége az, hogy a felhasználói menüben a **Check-In My Items** menüpontot választja. A másik az, hogy újra szerkesztésre hívja az elemet. A harmadik az, hogy jelzi a hibáját egy Super Administratornak és kéri a felszabadítását.

Editor

Minden, ami egy Author felhasználónak rendelkezésére áll, továbbá nem csak a saját, hanem a meglévő tartalmi elemeket is szerkesztheti. A szerkesztést a gombra kattintva teheti meg. Az újonnan létrehozott tartalmi elemet valamely Back-end felhasználónak publikussá kell tennie. Ellentétben az Author felhasználóval, itt a saját maga által létrehozott elemet a felhasználó láthatja, valamint a magasabb jogokkal rendelkező csoportokba tartozó felhasználók is.

Publisher

Minden, ami egy Editor felhasználónak rendelkezésére áll, továbbá lehetősége van a létrehozott tartalmi elemet publikálni. Ezt a tartalmi elemek tulajdonságainál teheti meg, a 40. ábrán látható módon.

40. ábra: Tartalmi elem publikálása a Joomla! rendszerben a Front-end oldalról

A Back-end felhasználók a Front-end oldalon a Publisher felhasználói csoportba tartozó felhasználók jogaival rendelkeznek.

A portál telepítése egy webhelyre

Webszervert az ingyenes tárhely – szolgáltatók között próbáltam találni. A legnagyobb probléma velük az, hogy rengeteg korlátozást vezetnek be és emiatt nehézkes, vagy éppen szinte lehetetlennek tűnik a telepítés. A választásom az extra.hu szolgáltatóra esett – ez teljesen ingyenes és ráadásul reklámmentes, ugyanakkor 2 GB tárterületet és MySQL szolgáltatást is kínál, tehát elvileg minden rendelkezésre áll a portál építéséhez. A szolgáltató oldalán még telepítési segédlet is található, amely számomra meglepő módon nem csak a Joomla!, hanem további, népszerű CMS – rendszerekhez is segédletet nyújt.

Mivel a fejlesztés internetkapcsolat nélkül, localhoston történt, a készített oldal webhelyre történő telepítését fontosnak tartom leírni.

Az első lépések megegyeznek a már korábban leírtakkal. A host nevet, MySQL felhasználónevet, MySQL jelszót, MySQL adatbázisnevet a szolgáltató bocsátja rendelkezésünkre, ez esetben sorrendben: `sszakdoga.extra.hu`, `sszakdoga`, `*****`, `sszakdoga`.

Miután túljutottunk a telepítés lépésein és rendelkezésünkre áll a telepített template oldal a következőket kell tenni:

- A localhoston telepítve van az AppServer program, ami tartalmazza a phpMyAdmin

programot is. Ennek segítségével készítünk egy másolatot a portálunk adatbázisáról. A kapott eredményt pedig mentjük el egy szövegfájlba! Ez látható a 41. és 42. ábrán.

Adatbázis kiírás (vázlat) megnézése

Export

- jos_stats_agents
- jos_templates_menu
- jos_template_positions
- jos_users
- jos_usertypes
- jos_weblinks

Mindent kijelöli / Mindet törli

CSV adat

MS Excel CSV adat

Microsoft Excel 2000

Microsoft Word 2000

LaTeX

Open Document Spreadsheet

Open Document Text

PDF

SQL

XML

SQL beállítások

Egyedi megjegyzés hozzáadása a fejléchez (in töri a sorokat)

Export lezárása a tranzakcióban

Idegen kulcsok ellenőrzésének letiltása

SQL compatibility mode: NONE

Struktúra

Add DROP TABLE / DROP VIEW

Add IF NOT EXISTS

AUTO_INCREMENT érték hozzáadása

Idézőjelek használata a tábla- és mezőneveknél

Hozzáadás a megjegyzéshez

Dátum Készítés/Módosítás/Ellenőrzés

Kapcsolatok

MIME-típus

Adat

Mezőneveket is hozzáadja

Kiterjesztett beszurások

Lekérdezés maximális hossza: 50000

Időzített beszurás használata

Mellőző beszurások használata

Bináris mezők hexadecimálisként

Export típus: INSERT

Fájlnév megadása

Átmeneti fájlnev (1): (emlékezzen az átmeneti névre)

Tömörítés: Nincs "zipel tömörítve" "gzip-pel tömörítve"

41. ábra: Másolat készítése a Joomla! rendszer adatbázisáról – 1. lépés

Szerver: localhost ▶ Adatbázis: joomla!

```

-- phpMyAdmin SQL Dump
-- version 2.9.0.2
-- http://www.phpmyadmin.net
--
-- Hoszt: localhost
-- Létrehozás ideje: 2007. Ápr 30. 11:46

```

42. ábra: Másolat készítése a Joomla! rendszer adatbázisáról – 2. lépés

- Az extra.hu szolgáltatónál szintén rendelkezésre áll a phpMyAdmin program, így lépünk be a szolgáltatónkhoz, és az ottani adatbázisba töltjük fel az előbb elmentett

adatokat! Ez látható a 43. és 44. ábrán.

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓK | BEÁLLÍTÁSOK | ADATBÁZIS (SQL)

MySQL adatbázis méret: **157.29 KB / 100 MB**
MySQL szerver címe: sszakdoga.extra.sql (**nincs rá szükség**)

MySql manager

43. ábra: Másolat készítése a Joomla! rendszer adatbázisáról – 3. lépés

Import

Importálandó fájl

A szövegfájl helye: (Legnagyobb méret: 8 192KB)

A fájl karakterkészlete:

Imported file compression will be automatically detected from: Nincs, gzip, zip

Részleges importálás

Allow interrupt of import in case script detects it is close to time limit. This might be good way to import large files, however it can break transactions.

Number of records(queries) to skip from start:

Importálandó fájl formátuma

SQL **SQL options**

SQL compatibility mode:

44. ábra: Másolat készítése a Joomla! rendszer adatbázisáról – 4. lépés

Az elkészült oldal megtekinthető a <http://sszakdoga.extra.hu/> címen.

Összefoglalás

A szakdolgozatom célja a portálok és a portálépítő szoftverek megismerése volt. Minél több ismeretet, adatot és véleményt akartam beszerezni a témáról. Ennek érdekében számos portált, illetve az adott témával foglalkozó fórumot látogattam meg.

Próbáltam megtalálni, mi lehet ennek a témának az igazi sikere, mit kell nyújtania egy oldalnak a nagyobb látogatottsághoz.

Ebben leginkább az a tapasztalatom, hogy ha a portál csak egy adott témával foglalkozik, akkor a téma iránt érdeklődő felhasználók köré szerveződnek, és (igaz, sokszor csak a körükben, de ez olykor igen nagy számot jelent) igen gyakran látogatják azt. Általában kialakul egy közösség is, akik sokszor nem csak a weben keresztül tartják a kapcsolatot. Ismereteim szerint igen fontos elvárás egy portálon, hogy a felhasználók valahogy kommunikálni tudjanak egymással (fórum, chat, stb.), és ne csak publikálni tudják az ismereteiket a témában. Legtöbbször ezek a portálok ugyanis tudástárként funkcionálnak.

Szerettem volna képet kapni a portálépítő szoftverekről. Szerencsére igen sok leírás, jellemzés elérhető velük kapcsolatban az interneten, ugyanakkor az ingyenes rendszerek köré komoly fejlesztő csapatok szerveződtek, akik a fórumokon bárkivel szívesen osztanak meg ismereteket, segítenek a felmerült kérdésekben.

Bemutatásra a Joomla! rendszert választottam. Egy könnyen kezelhető, felhasználóbarát rendszert ismertem meg benne. Igen széles körben használható, és használják is, ezzel készült például a Debreceni Egyetem Informatikai Igazgatóság portálja is (megtekinthető: <http://it.unideb.hu/>).

Már az alaprendszer is igen jól használható, ugyanakkor szinte minden igény kielégítésére található hozzá komponens, modul, mambot, melyekkel igen változatos oldalt készíthetünk.

Az adminisztrációs felület kezelése könnyen tanulható és igen egyszerű. Nyugodt szívvel ajánlom mindenkinek, kevés ismerettel is igen színvonalas oldalak készíthetők a segítségével.

Mivel legtöbb esetben egy tudástár létrehozása a cél egy portállal, én is erre használtam a Joomla! – t. Egy olyan portált szerettem volna létrehozni, melyen az egyetemen hallgatott tárgyak fogalmait lehet összegyűjteni. Csak az alaprendszert szerettem volna használni, kíváncsi voltam, hogy így mire képes a termék.

Hiányosságnak tartom a már sokat emlegetett kategorizálással kapcsolatban, hogy a Front-end felhasználóknak nem lehet létrehozni új szekciót vagy kategóriát. Továbbá azt, hogy az

alapszo rendszer nem tartalmaz semmilyen uezno, chat vagy forum funkciot. Az elkeszult oldalon ezt a kesobbiekben boviteni szeretnem: ne csak tartalomt lehessen felvinni az oldalra, hanem egy forumon a tapasztalatokat is meg lehessen osztani.

Osszessegében úgy érzem sikerult, amit elterveztem: egy atfogo kepet kaptam a portaloikkal kapcsolatban. Ezt a tudast szeretnem kamatoztatni az egyetem elvezése utan is.

Ábrajegyzék

1. ábra: Az AppServ telepítésének első lépése.....	18
2. ábra: Az AppServ telepítésének második lépése.....	18
3. ábra: Az AppServ telepítésének harmadik lépése.....	19
4. ábra: Az AppServ telepítésének negyedik lépése.....	19
5. ábra: Az AppServ telepítésének ötödik lépése.....	20
6. ábra: Az AppServ telepítésének hatodik lépése.....	20
7. ábra: Az AppServ telepítésének hetedik lépése.....	21
8. ábra: Az AppServ tálcán látható ikonja.....	21
9. ábra: Rendszerellenőrzés a Joomla! telepítése során.....	22
10. ábra: A PHP beállítások ellenőrzése a Joomla! telepítése során.....	22
11. ábra: A fájl- és mappajogosultságok ellenőrzése a Joomla! telepítése során.....	22
12. ábra: A Joomla! telepítésének hibaüzenete.....	23
13. ábra: A Joomla! licensze.....	23
14. ábra: A Joomla! adatbázis beállításai – a telepítés első lépése.....	24
15. ábra: A Joomla! oldal nevének megadása – a telepítés második lépése.....	25
16. ábra: A Joomla! oldal adatainak beállítása – a telepítés harmadik lépése.....	25
17. ábra: A Joomla! telepítésének utolsó lépése – a telepítés negyedik lépése.....	26
18. ábra: A Joomla! rendszer Back-end felhasználójának belépése.....	28
19. ábra: A Joomla! rendszer adminisztrációs felülete.....	28
20. ábra: A Joomla! vezérlőpultja.....	31
21. ábra: A Manager felhasználó adminisztrációs felülete.....	32
22. ábra: A Joomla! Média kezelője.....	32
23. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Elem részletek.....	38
24. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Publikálás fül.....	39
25. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Képek fül.....	40
26. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Paraméterek fül.....	41
27. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Meta infó fül.....	42
28. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése – Link menühöz fül.....	42
29. ábra: Az Administrator felhasználó adminisztrációs felülete.....	45
30. ábra: A Joomla! rendszer Lomtár kezelője.....	45
31. ábra: A Joomla! rendszer Felhasználó kezelője.....	47
32. ábra: A Joomla! rendszerbeli felhasználó adatainak szerkesztése.....	47
33. ábra: A Joomla! rendszer Menü kezelője.....	48
34. ábra: Komponens telepítése a Joomla! rendszerben.....	50
35. ábra: A Super Administrator felhasználó adminisztrációs felülete.....	57
36. ábra: A Joomla! rendszer szövegszerkesztője.....	71
37. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése a Front-end oldalon – Publikálás fül.....	71
38. ábra: A Joomla! rendszer egy tartalmi elemének szerkesztése a Front-end oldalon – Képek fül.....	72
39. ábra: Hivatkozás készítése a Felhasználók linkjeire a Joomla! rendszerben.....	73
40. ábra: Tartalmi elem publikálása a Joomla! rendszerben a Front-end oldalról.....	74
41. ábra: Másolat készítése a Joomla! rendszer adatbázisáról – 1. lépés.....	75
42. ábra: Másolat készítése a Joomla! rendszer adatbázisáról – 2. lépés.....	75
43. ábra: Másolat készítése a Joomla! rendszer adatbázisáról – 3. lépés.....	76

44. ábra: Másolat készítése a Joomla! rendszer adatbázisáról – 4. lépés..... 76

Irodalomjegyzék:

Matt Zandstra – PHP 24 óra alatt

Kiskapu Kft., 2001

Paczona Zoltán – HTML technikák a gyakorlatban

Computer Panorama Kiadó, Budapest, 2001

Bócz Péter, Szász Péter – A Világháló lehetőségei

ComputerBooks Kft., 1999

Fodor Orsolya – Amit a CSS – ről feltétlenül tudni kell, 2001

<http://web.axelero.hu/fodorsi/html/css1.html>

Steve White, Andy Wallace – Joomla! User Manual, 2006

http://majikgraphics.net/images/stories/user_manual_v1011.pdf

Steve Suehring – MySQL Bible

Wiley Publishing, Inc. 909 Third Avenue New York, NY 10022

Computer Associates – CleverPath portal, Getting Started 4.01

Computer Associates International, 2001

Magyar Drupal Kézikönyv

<http://drupal.hu/kezikonyv>

Sablon készítése a Joomla! – hoz

Joomla! blog, **Patai László** naplója

<http://blog.joomla.hu/2007/01/30/joomla-design%e2%80%931-resz-az->

[ingyenes-joomla-template-testreszabasa/](http://blog.joomla.hu/2007/01/30/joomla-design%e2%80%931-resz-az-)

Joomla! CSS Guide

http://www.joomlaos.de/Joomla_CSS_Guide.html

Claudio Erba – PHP-Nuke: Menedzselés és programozás
<http://docs.php-nuke.hu/phpmyadmin2.html>

NovoPortal – A Joomla! telepítése

http://novoportal.hu/leirasok/joomla_telepites-3.html

Biztonsági beállítások megvalósítása a Joomla! rendszerben:

Joomla! fórum, topic: Joomla! Administrator's Security Checklist

<http://forum.joomla.org/index.php/topic.81058.0.html>

Zend Developer Zone: Description of core `php.ini` directives

<http://devzone.zend.com/manual/view/page/ini.core.html#ini.register-globals>

PHP kézikönyv, 29. fejezet: Globálisan is elérhető változók (Register Globals) használata

http://hu2.php.net/register_globals

Wikipédia: hírszolgáltatás

http://hu.wikipedia.org/wiki/Atom_%28szabv%C3%A1ny%29

<http://hu.wikipedia.org/wiki/RSS>

PC fórum: horizontális és vertikális portál fogalmai

<http://pcforum.hu/szotar/horizont%E1lis+port%E1l.html>

<http://pcforum.hu/szotar/vertik%E1lis+port%E1l.html>

Axon LTD., e–szótár, a horizontális és a vertikális portál fogalmai

http://axonltd.hu/e_szotar_h.html

http://axonltd.hu/e_szotar_u.html

FigyelőNet – testre szabott célközösségek

<http://www.fn.hu/index.php?id=67&cid=127442>

Az INFONIA Alapítvány honlapja

http://www.ittk.hu/infonia/kutjel/archivum/arch_5_szam.html

Symbion Bt. – Mi az a portál?

<http://symbion.hu/hu/node/51?PHPSESSID=3b54f04589a6c3a64845bf5ee8f918ba>

Kreatív – Klikkesedés

<http://kreativ.hu/cikk.php?id=392>

RuNet – érdekességek az orosz internetről

<http://www.runet.hu/portal/article94.html>

AppServNetwork – What is AppServ?

<http://www.appservnetwork.com/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=7>

Sensenet – IT Business Portál cikksorozat

www.sensenet.hu/resource.aspx?ResourceID=ITB_13_PDF

Find articles – Information Advantage

http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m0EIN/is_1997_April_28/ai_19351803

http://findarticles.com/p/articles/mi_m0FOX/is_2_4/ai_53592913

DMReview – CA's Jasmine Portal

http://www.dmreview.com/article_sub.cfm?articleId=3962

Prim Online – CA: Jasmine Portal

<http://hirek.com/cikk/11867/>

Prim Online – Portálok jellemzése

<http://img.prim.hu/internetabc/14-15.pdf>

The Free Library – Information Advantage and Red Brick Systems Announce WebOLAP Content Server

<http://www.thefreelibrary.com/Information+Advantage+and+Red+Brick+Systems+Announce+WebOLAP+Content...-a017920641>